

OPERA SNG V LJUBLJANI

GIUSEPPE VERDI

OTELLO

GLEDALIŠKI LIST št. 3 — 1956-57

PREMIERA DNE 26. januarja 1957

TRIDESETLETNICA
UMETNIŠKEGA DELOVANJA REŽISERJA IN IGRALCA
CIRILA DEBEVCA

Giuseppe Verdi

OTELLO

LIRIČNA DRAMA V ŠTIRIH DEJANJIH

Besedilo napisal:
po Shakespearovi
drami Arrigo
Boito

Prevedel:
Smiljan Samec

Dirigent:
dr. Danilo Svara

Režiser:
CIRIL DEBEVEC

Scenograf:
inž. Ernest Franz

Osnutki kostumov:
Mija Jarčeva

Zborovodja:
Jote Hanc

Izdajava kostumov:
Gledališke krojač-
nice pod vodstvom
Cvete Galetove in
Jožeta Novaka

Inspicient:
Peter Bedjanič

Odrski mojster:
Celestin Sencin

Razsvetljava:
Anton Drfar

Lasulje in maske:
Janez Mirtič, Emi-
lija Sencinova in
Tončka Udermano-
va

Otello, zamorec, poveljnik beneške mornarice	Jože Gostič k. g.
Jago, praporščak	Simeon Car Samo Smerkolj
Cassio, kapetan	Drago Čuden Gašper Dermota
Roderigo, beneški plemeni- taš	Slavko Štrukelj
Lodovico, poslanik beneške republike	Zdravko Kovač Friderik Lupša
Montano, bivši upravitelj Cipra	Vladimir Dolničar Anton Prus
Glasnik	Alojz Ambrožič
Desdemona, Otellova soproga	Vilma Bukovčeva Marija Skendero- vičeva
Emilia, Jagova soproga	Božena Glavakova Mila Kogejeva Bogdana Stritarjeva

Vojaki in mornarji beneške republike, beneški
plemiči in plemkinje, ciprsko ljudstvo, vojščaki,
krčmar. Dogaja se ob koncu petnajstega sto-
letja v pristaniškem mestu na otoku Cipru.

OB TRIDESETLETNEM GLEDALIŠKEM DELU CIRILA DEBEVCA

Trideset let opazujem in doživljam Debevčovo gledališko delo. Kot redni obiskovalec Drame poznam tudi njegovo delo v naši Drami. V vseh teh letih je Debevec odigral v Drami 76 različnih vlog in režiral 59 dramskih predstav. Prišteljmo 46 režij v Operi (pri vsem ne upoštevam ponovitev), 12 prevodov dramskih del, nad 240 razprav in člankov gledališke zvrsti, gostovanja, predavanja itd. — pa bomo mogli vsaj približno zaslužit obseg in pomen tega velikega dela, katerega je kljub tridesetim letom za enega človeka skoraj preveč.

Zato je jubilej Cirila Debevca nedvomno jubilej enega najplodnejših gledaliških ustvarjalcev slovenske gledališke zgodovine.

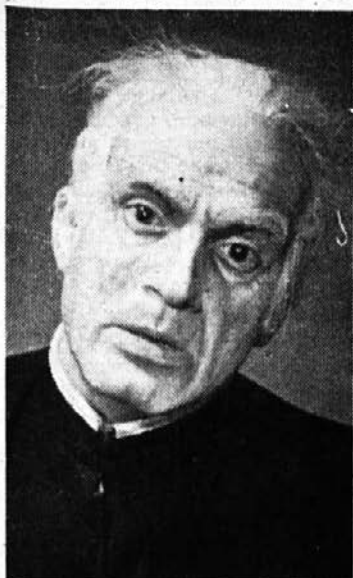
Ciril Debevec praznuje svoj lepi jubilej v slovenski ljubljanski Operi. Naj zato in v zahvalo za dolgoletno sodelovanje zapišem nekaj besed

O CIRILU DEBEVCU — OPERNEM REŽISERJU

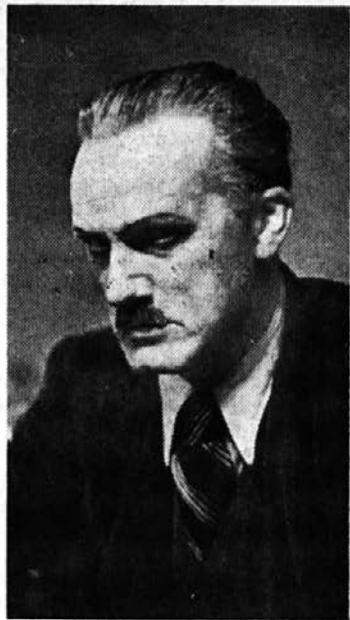
Pravi operni režiserji so zelo redki. Ko sem pred tridesetimi leti prišel k Operi, je v takratni masovni produkciji, ko smo imeli mesečno tudi po dve premieri (eno operno in eno operetno), operna režija pomenila bolj ureditev scene in kostumov, odhodov in prihodov, grupiranje skupin in skrb za zunanjo sliko predstave. Operna režija v pravem smislu besede pa je več: je predvsem operna dramaturgija, je režija, ki temelji na izrazu glasbenih misli, na njih dramatičnem izrazu. Zato mora biti operni režiser tudi toliko muzikalen, da zamore dramatično tolmačiti fraze. In ideal opernega režiserja je in bo oni, ki bo poznal partituro tako natančno, kot dirigent. V tem je tudi vzrok za tako goste spore med dirigentom in režiserjem, ki ne pronicne tako globoko v muzikalno dejstvitvev opernega poteka.

Ciril Debevec pa je že v svojih prvih režijah pokazal, da mu je to poglavitno. Pevci so bili pri prvih režijah presenečeni. »Ta pa dirigira, poje, nas posluša namesto da bi nas režiral«. In res je tako: Debevec predvsem posluša. »Če ne najdeš in ne daš pravega izraza pevski frazi, tudi prave igre ne boš zadel, se ti tudi prava gesta ne bo posrečila, tudi pravega dramskega akcenta ne boš našel in ne boš našel pravega odnosa do svojih soigralcev in pevcev.«

In v tem je vsa moč Debevčevih opernih režij. Naj se spomnimo samo na nekatere, ki še danes živijo pred našimi očmi: »Manon« ni bila samo uspeh Zlate Gjungjenac in Gostiča, bila je v veliki meri uspeh Debevčeve režije, ki je v izrazu znala najti vse odtenke te z najrahljšo paletto naslikane glasbe. — Ali pa »Jenufa«. V najboljši zasedbi je ostala blede in neprepričljiva, dokler ji nista Štritof in Debevec vdihnili one sproščenosti in one dramske pretresljivosti, ki je tako neposredno delovala tudi na najpreprostejšega poslušalca, da je ta moderna in težko pristopna opera postala v Ljubljani skoroda repertoarna. — Ali pa »Rusalka«! Kdo jo more pozabiti! In vse to mu je uspelo z mlado Heybalovo in z drugimi mladimi pevci, ki so pod njegovo živo, plastično in prepričevalno, s finimi bodicami garnirano

*Laverij: »Prva legija« —
DUQUESNE*

*Cankar: »Za narodov
blagor« — ŠČUKA*

besedo izgubili okornost in neogljenost in nenadoma pokazali, da so igralski talenti.

Taka je bila vsaka njegova režija — od imenovanih preko »Fidelia«, »Falstaffa« in »Grobijanov«, ki so njegovo mojstrsko delo. Ni čuda, če je vodja ansambla »Teatro piccolo«, ko je gledal začetek prvega dejanja v Dubrovniku, hitel po svoje igralce in jih pripeljal na predstavu, da bi videli — po njegovih besedah — ta čudoviti ansambel, ki tako igra Goldonija, da ne veš — ali so to predvsem pevci ali igralci.

To je Debevčevo delo, ki pomeni v slovenski operni režiji prelom s tradicijo in novo obdobje igralskega ustvarjanja opernih pevcev. Če hočemo najbolj razločno videti razliko njegovih in nekdanjih režij, potem se spomnimo samo gostovanja rimske Opere v Ljubljani z Giglijem in drugimi zvezdniki, ki so samo stali in peli. Takih »režij« vidimo še vse polno po svetu.

Da je pri nas drugače in da vzbuja režijski odraz naših opernih predstav občudovanje vsakega tujega opernega poznavalca, je zasluga predvsem Cirila Debevca, ki je kot prvi pokazal pravo pot operne dramaturgije, na kateri mu zdaj sledijo tudi mlajši sposobni režiserji.

OB OPERNEM „OTELLU“

Kakor je opazno, smo v našem listu operne premiere opremljali s krajšimi ali daljšimi (v splošnem ne preveč zahtevnimi) uvodi, podatki in opombami v okviru in načinu, kakor so pač dopuščale to možnosti in kakor so jih po našem mnenju narekovale potrebe in razne druge okoliščine. Zdaj, ko stojimo spet pred novo uprizoritvijo »Otella« in ko navada in izročilo terjata od mene nekaj spremnih besed, se čutim pravzaprav v zadregi. Občutek imam kakor planinec, ki mora na Himalajo, pa je sposoben, izvežban in opremljen komaj dobro za Rožnik in kvečjemu, če se zelo potrudi, za Grintovec in za Triglav.

Oba avtorja »Otella« predstavljata namreč izven vsakega dvoma višek umetniške zmogljivosti na dramsko-glasbenem področju.

Shakespeare in Verdi! In med njima še posrednik Arrigo Boito, sam izredno nadarjen glasbenik, z izredno tankim čutom za tehniko operne dramaturgije.

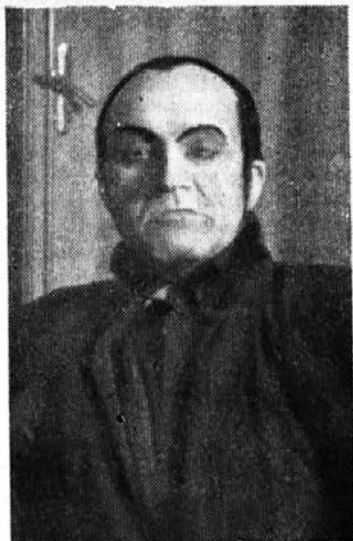
Kje in kako naj se začenja opisovanje še tako zmožnega umetnostnega opazovalca, kadar stoji prepaden pred piramido ali pa zamaknjen strmí v Lionardovo »Zadnjo večerjo« ali pa zavzet posluša Beethovnov simfonijo? In kako naj se počuti ubogi poustvarjalec, ki mu je naloženo dati vsem tem besedam in vsem tem zvokom vsaj približno enakovredno scenično obliko in izraz ter spremeniti vse to ogromno bogastvo duha v živo meso in kri, v podobo, ki bo pred nami zadobila vso potrebno človeško venjetnost, živost in obraz? Malo je ob vsakem času takih moči na svetu, ki bi do kraja izžerpale vso barvitost in raznolikost tega miselnega in čustvenega neizmerja in ki bi do konca ustrezno izpolnjevale zahteve, ki jih stavi nanje ta nenavadna operna, to se pravi v reprodukciji — igralsko-pevska umetnina.

Ob splošno znanem siromaštvu vsebine in zgradbe opernih libretov vemo vsi, da imamo v Wagnerjevih operah idealno združitev glasbe in besedila, ker je bil v tem primeru pesnik in komponist pač ena in ista oseba. Ne da bi hotel kakor koli zmanjševati ceno Wagnerjevega »Gesamtkunstwerka«, pa vendar mislim, da je taka opera kot je n. pr. »Otello« v rezultanti močnejša in vrednejša, preprosto že zato, ker je bil Shakespeare večji pesnik kakor Wagner. In težko si je zamisliti dvojje umetniških osebnosti, ki bi si bili na svoj način tako sorodni, tako enakovredni in ki bi se vsaka v svojih sredstvih tako izpolnjevali kakor se Shakespeare in Verdi! Predvsem v lastnostih, ki so za specifično gledališko izražanje najbolj bistvene in zato najvažnejše in ki so: neskončna fantazija, globoka prodornost duha, neizmerno bogastvo čustvovanj, čudovito poznavanje človeške duše in strasti, izreden smisel za nasprotja in zlasti brezprimeren čut za napetost, za intenzivnost stanja in dejanja. Napetost, to pa je srž vsega, čemur pravimo »dramatično«, zato pa sta tudi Shakespeare in Verdi, v drami in v operi, nam poustvarjalcem in izvajalcem najvišja učitelja in komaj dosegljiva vrhova našega izražanja in oblikovanja.

Ko smo bili še majhni, smo skoro vsi več ali manj sanjarili in sanjali. Sanjali smo o sreči. Vsak po svoje. Ko smo odrasli, je te sanje življenje marsikomu pobralo, drugemu spet nečedno zagrenilo. Mogoče je le res, da v splošnem ljudje še premalo vedo, kaj je to — sreča. Je pač tako, da nekateri nimajo sreče s srečo. Slutijo jo pa lahko. In zdi se mi, da mora biti to nekaj, kar je izredno, visoko in globoko,

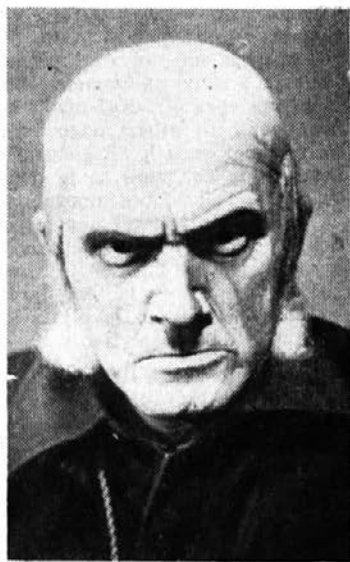
Zweig: »Siromakovo jagnje« —
GENERAL BONAPARTE

Shakespeare: »Otello« —
JAGO

Shaw: »Sv. Ivana« —
VELIKI INKVIZITOR

Brecht-Weill: »Beraška opera«
— PEACHUM

redko in kratkotrajno, morda celo trenutno in enkratno in prav gotovo pretresljivo.

Sreča je kakor čudež. Čudež pa se ne da opisati. Ne da se razložiti. Čudež se da le doživeti.

Tak čudež pa sta Shakespeare in Verdi. Kakor Bach, Mozart in Beethoven in Michelangelo in Rembrandt in Goethe, Puškin, pa tudi naš Prešeren. V vseh njih sta zemlja in nebo in človek in vrhu vsega še vse tiste stvari, o katerih pravi Hamlet, da si o njih še nič ne sanja naša učenost.

Shakespeare in Verdi dajeta to srečo. V izobilju. Brezprimerno. In blagor tistemu, ki mu je dano to srečo čutiti, dojemati in uživati.

Shakespeare in Verdi sta zlasti nam, ki imamo z njunimi izročili v gledališkem svetu opravka, posebno nam sta kažipot in sta merilo, po katerem se ravnamo in merimo dosežke naših bolj ali manj posrečenih moči, naporov in stremljenj.

Oba sta neminljivi priči, kaj vse je pri vsej morebitni bedi in nevzpodbudnih izgledih v snovanju človeškega duha kljub vsemu še vedno možno ustvariti in doseči. Potrdilo sta, da naša vera in naše zaupanje v moč in pomembnost umetniške ustvarjalnosti (in z njo tudi človeške vrednosti) niso le prazni upi, romantični prividi — in pa da ima tudi življenje ob vseh svojih tegobah vendarle svoj smisel in lepoto, svoj čar in svojo ceno.

V marsikaterem Shakespearovem delu smo se že zdravili in okrepčali in v marsikaterem Verdijevem smo se že potolažili in se znova zbrali, da smo bili potem spet zmožni za delo in življenje. In v tem je ta velika in čudežna skrivnost: Shakespeare in Verdi izžarevata v svojih delih neko neizrekljivo moč (in koliko je let, odkar sta obadva mrtva!), ki nas dviguje in poživi, ki nam daje življenjsko radost in pogum, ki nam daje jasno spoznanje, pa tudi globoko umevanje in tiho, v sebi počivajočo pamet in modrost.

In če bi mi moj stari zagrenjeni prijatelj, ki nosi v srcu Schopenhauerja, v glavi pa Omarja Khayama, v svoji turobni uri spet pristopil in bi me vprašal: »Kaj misliš ti, ali se življenje izplača?« — potem bi mu počasi in mirno odgovoril: »Pojdi s svojim Schopenhauerjem in Khayamom vred k Shakespearu in Verdiju, zajemi žive vode iz njunega studenca, napij se je dodobra — in videl boš, da se izplača... In prav od daleč boš morda celo začutil, kaj je — sreča...«

To je: doživljanje lepote, (ki je obenem dobra) in je doživljanje dobrote, (ki je obenem lepa). To je sreča.

Shakespeare in Verdi jo imata. Kako lepo je biti majhen, če so ob tebi resnično veliki ljudje!

Res je lepo! — Dovolj za srečo.

In dosti — za življenje.

SREČANJA S CIRILOM DEBEVCEM

Več kot trideset let je tega, ko sem ga spoznal; bilo je na ljubljanski univerzi. Sicer je bil on slavist, jaz pa jurist in muzik, toda obema je bil osrednji cilj hrepenenja umetnost — in ta naju je povezovala.

Prvič je bilo po smrti Srečka Kosovela. Trojica slavistov — Debevec, Gspan in Košak — je organizirala v Drami spominski recitacijski večer Kosovelovih pesmi. Debevec me je naprosil, da za sceno improviziram glasbo k recitacijam. Storil sem. In od tedaj so se najine poti, čeprav so šle vsaksebi, vedno znova spet shajale.

Drugič je bilo, ko sem se vrnil z dunajskega glasbenega študija in po Stanetu Vurniku prevzel dnevno časopisno kritiko. Dolžnost me je vodila po koncertnem in opernem življenju. V ljubljanski Operi je bila premiera Janačkove »Jenufe«. Uprizoritev me je prevzela. Režiral je Ciril Debevec. Takrat sem se prvič kritično srečal z njegovim umetniškim delom. In javno sem se pred njim priklonil, ko sem med ostalim zapisal: »... zasluga velikega uspeha te uprizoritve (je) na strani resne in silno poglobljene režije. Režiser Ciril Debevec... je svojo osebo popolnoma skril za celoto, katero pa je s svojo močno osebnostjo ubrano dvignil v izdelano harmonsko skupnost«. Čeprav je to izražanje še ovirala mladost, je vendar bila v njem že prava slutnja, kje so bitne poteze Debevecovega umetništva.

Mislím, da ne bom zgrešil, če trdim, da je Debevec že kmalu in poslej vse do danes videl v umetnosti poslednje uresničenje vseh najvišjih človeških prizadevanj, da je zato v njej iskal in našel zadnjo uteho svojih hrepenenj, da je pred njen prestol polagal svojo ljubezen, da je ob njej tešil bolečine spričo trudnih beganj za resnico, da je v nji iskal tolažbo za bridkosti razočaranj in da je pred njo polagal vse svoje žrtve v borbi za etične cilje. Postala mu je božanstvo, postala mati in ljubica.

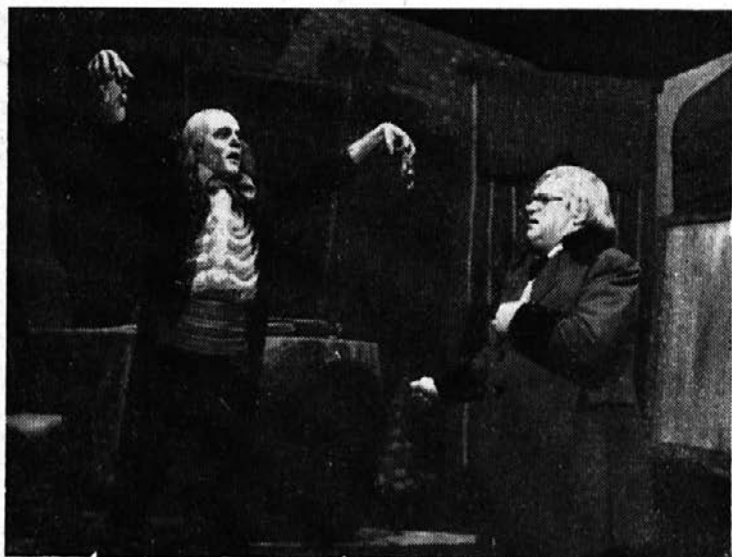
Vse to pa je nastalo tako v zvezi z značajem njegove osebnosti. Kolerična nprav je z neugnano silo hotela vedno naprej; toda venomer se je zapletala v nasprotja priznavanj in zanikovanj. Vse priznано je bilo v njej vedno oplojeno z dvomom, vse pričakovano zvezano s skepto in odpovedjo. Bistrina duha in svežina misli sta preostro svetili v življenje, zato so sence postajale preveč temne. Plašile so in grenile življenje. Beg v umetnost je postal zdravilo in umetnost sama — svetišče. V njem so strahovi izgubljali svojo moč; misel je našla svoj cilj in ogenj srca svoj smoter. Zato sedaj jasna misel ni več bolela in ni več peklo vroče čustvo. Duh je našel svoje ravnovesje in svoj mir.

Zato je umetnost Cirila Debevca postala življenje samo. Stena med obema je padla. Ne samo to. Resničnost je celo prestopila iz življenja v umetnost. Tu v njej so popustile vse ovire; umaknili so se dvomi, minilo je nezaupanje in vsa človekova narava se je razprla. Osvobojeni človek je zaživel svoje polno življenje. Drzno je reči in vendarle je tako: če hočeš prav poznati Cirila Debevca, ga poišči v uri njegovega umetniškega snovanja. Srečal boš njegov resnični obraz in ne masko, ki jo tako pogosto nevede gledaš v zasebnem stiku.

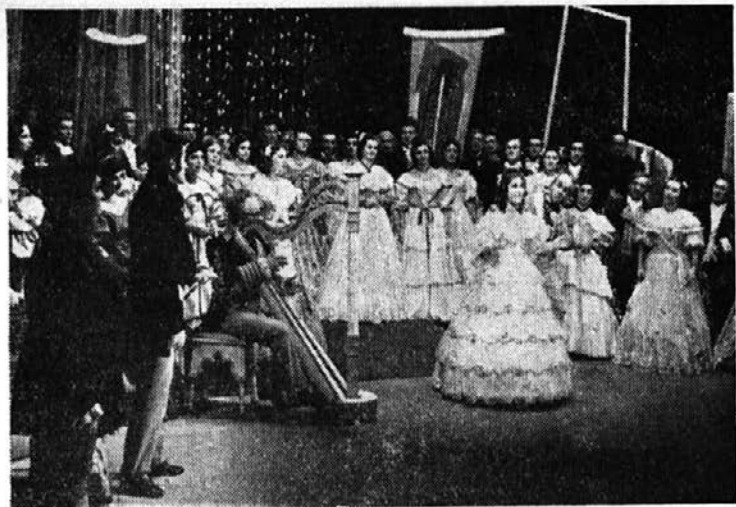
Do dna teh spoznanj sem prišel ob svojem tretjem in najdaljšem umetniškem srečanju s Cirilom Debevcem, ko sva skupaj delala v ljubljanskem opernem gledališču. Mnogo sem se z njim razgovarjal in mnogo sem ga opazoval pri režijskem delu. O izsledkih teh opazovanj sem nekje zapisal: »Vse gre po jasni zamisli, vse po dosledni

*»Hoffmannove pripovedke« v režiji Cirila Debevca.
Dapertutto — Kovač, Giulietta — Mlejninkova.*

*Mirakel — Car, Crespel — Korošec
v »Hoffmannovih pripovedkah«*

*Prizor iz 2. slike »Hoffmannovih pripovedk«
v režiji Cirila Debeveca*

duhovni zgradbi. Zato je to delo urejeno in smiselno. Pri tej režiji spoznaš, da jo vodi ideja. Ni važen zunanji vtis sam po sebi. Gre le za čimbolj dosleden zunanji odziv notranje ideje in zgradbe — v času in prostoru. Režiserju je važno osnovno nastrojenje, ki ga je izgrebel iz oblikovane umetnine — in to nastrojenje mu narekuje obliko, gib in izraz izvajalca ter podobo scene. V tem je podan svojski način režijskega oblikovanja, ki je postalo za naše operno poustvarjanje novo. V tem pa je tudi tista posebna učinkovitost tako izrežiranih del, ki gledalca osvoje že s posebnim celotnim vzdušjem in z močnimi, enotnimi razpoloženji, a še posebej z nekim mikom, ki ga izžarevajo posamezne igralske postave, usmerjene na notranji dejavni napor. « Da, kadar je umetniku umetnost dragocenejša od njegovega življenja, tedaj je tako. Tedaj mu postane zgolj zunanji videz ničev, umetnina brez velike in dragocene človeške vsebine malo pomembna. Tedaj se tudi zateka v čim globlje umetniške izpovedi in išče v njih za zadnjimi, prav zadnjimi vrednotami, ki so tako rahle in prozorne, da jih komaj slutnja ujame.

Za takimi ideali je šel Ciril Debevec. Z vso svojo režijsko, pa tudi glasbeno sposobnostjo je skušal odrsko uresničevati operna dela, dobro zavedajoč se tega, kar je nekje izpovedal: »Približevanje resnici, vzbujanje ljubezni in dobrote, blažitev nizkih strasti in plemenitenje duha so previsoke in predragocene dobrine, da bi smeli gledališki krmarji in mornarji le za las popustiti. Ne smemo, pa čeprav je hudo in težko. Trpljenje kuje može in — ljudi... Življenje — tudi gledališko in morda najbolj gledališko — si je treba prislužiti. Pošteno prislužiti. Življenje ni šala. Življenje ni praznik. In jaz bi dodal: umetnost ni šala. Umetnost ni praznik, vsaj ne za tistega, ki je v njeni službi!

Tako je Ciril Debevec prinesel v slovensko operno režijo novega duha. Preskočil je površno beganje za zunanjo učinkovitostjo lepega petja in omamnega odrskega videza in zastavil svojo nogo na zemlji,

*Cochénille — Kobal, Spalanzani — Štrukelj,
Coppélius — Kovač: »Hoffmannove pripovedke«*

kjer so zakopani zakladi. Za njimi je kopal in jih nosil na površje v radost in rešitev ljudem. Zato so mu bile za delo vedno najdražje operne umetnine take vrste. Zato se je z vso vnemo lotil vsebinsko bogatih umetnin in v njih s posebno, sveto slastjo izoblikoval človeško najvrednejše prizore, ki ostajajo po mnogih letih gledalcu v živem spominu; v »Jenufi« obkončno srečanje dveh mladih ljudi v očiščeni ljubezni, potem ko so mlini trpljenja zmleli napuh, nagon in sovražstvo; v »Katji Kabanovi« silovitost ženskega hrepenenja in strasti, ki je po izpolnitvi privedla v kes, brezizglednost in obup; v »Fideliju« strahotno ganotje jetnikov, ko so se po letih teme zagledali v sončno luč; v »Faustu« temnico z Margaretino do brezumja silovito bolečino in poveljčanje skozi smrt; in v »Rusalki« bedno in bridko razočaranje bitja, ki si je želelo v človeški svet, pa je bilo prečisto in prerahlo, da bi preneslo človeško nezvestobo. In še bi mogel naštevati. Imenoval bi »Hovanščino« s pretresljivim prizorom razkolnikov na grmadi; »Madame Butterfly« s strahotno napetim pričakovanjem, ob koncu z obupom in s smrtjo (kot pokopana roža); »Traviato« s slovesom od življenja; in prav tako »Thaïs«. A tudi v delih lahkotnejšega značaja ali pretežno zunanje kvalitete je vedno živel težnja h globinam; morda to celo na račun zunanje prožnosti in dinamike. Vsak ima svoje. Ciril Debevec pa je težak človek, s težo v mislih in v srcu. A umetnost gre z umetnikom.

In ko tako poskušam po tolikih letih pregledati to nikdar pregledno in nikdar do dna spoznano umetniško delo, moram skloniti glavo. Srce pa mi narekuje, da izrečem — hvala zanje! Bilo je umetniku edina luč, erino in največje hrepenenje, predano žrtvovanje, trpljenje, očiščevanje in največja ljubezen. Kar pa počiva v ljubezni, je brez časa in prostora ter postaja last, dobrina in radost, radost vsega človeštva!

Premišljal sem. In mislil sem resnice.

Vse težke so bile te ure tihe.

S prostorom čas sem izpreminjal v stihe,
da vir spoznal bi zadnje govorice.

Bila je dolga cesta, strma, lepa,
zaznamovana s tihimi mejniki,
kjer molk je vpil in so molčali kriki
o duhu, ki v srce utrip zaklepa.

Spoznanje, da še luč je umrljiva,
da misel se utrne, da srce
nikdär nikomur se ne izpove,

da je še zadnji zvok le smrt igriva —
to je resnica, ki preveč boli,
da človek ne bi pel, doklär živi.

POT V SERPENTINAH

Rekli so mi: režiser Ciril Debevec je skočil med častite jubilate. Vi ga poznate dodobra, delali ste z njim dolga desetletja, živeli ob njem, gledali vzpon, videli uspehe (tudi neuspehe), dajte, povejte, napišite, zaupajte ... Da povem po cankarsko: najprej se mi je zdela stvar lahka, potem je bila nenadoma težka, in (bože mili, kud sam zašao!) nemogoča, neizvedljiva. To, kar storim, je samo tavanje in iskanje. Navzlic dolgoletnemu sožitju mi ni dano, da bi (pa čeprav samo v širokih potezah) narisal portret tega edinstvenega človeka. Samo neznatna senčica bi utegnila izpremeniti podobo in značaj, majhna črtica nad obrvmi — in že je obličje izmaličeno in potvorjeno. Kar storim, storim kot tihi opazovalec, ki stoji ob strani, malo zamišljen nad ogromno gmoto dela, tlake in duševnih muk, ki jih je terjalo to delo.

Zastavimo pero pri stari Ljubljani. Čemu to? To pa zato, ker sodi Debevec nerazdružno v to staro Ljubljano, kjer je pogledal v ta svet, poln skrivnosti in tajn, katere spoznati in odkriti je postala kasneje Debevčeva podzavestna nuja, strast in morda celo dolžnost. Povem toliko, kolikor vem. Morda bo celo narobe, a narobe bo samo v situaciji, ne pa v občutju.

Tam v ozki, stari Križevniški ulici je prebival. Čudna ulica! En del sili v zgodovino, med križarske viteze, drugi del pa gleda zvedavo na Graben — in iz teh oken je Ljubljana prav posebno ljubka in prikupna, tam je mnogo starih dreves in na njih gnezdi v žlahtnem sožitju kosi in ščinkavci in drugih krilatcev več ... Tam imajo iz davnih dni svoj konservatorij in prve simfoniette je gospod Ciril prav gotovo slišal na tem mestu. Tudi mačje fuge je spoznal, gledal, kako pada preko Trnovega mrak in kako dviga zora svoje pajčolane nad Zupančičevim vrtom ... Od kod to vem? Kdo mi je povedal? Nihče! V tej ulici, ki je imela tako rekoč dvojno obličje, je stanoval nekoč tudi Nekdo ... Sredi med temi hišami (števil. 4 in števil. 8) je bila pa še ena. Tam je prebival (to se sliši že kot pravljica) zrel ptič ... Skozi okno je gledal in kadil viržinko ... To je bil Danilo. Ne tisto na levi ga ni brigalo in ne tisto na desni ... Viržinka je vlekla in življenje je bilo lepo ... (Zdravo, Danilo!)

Stara Ljubljana! Pa plinske svetilke in ljubeznivi policaj s sabljo in gosposki fijakar »pijani Korel« — vse to Debevec pozna, ker je stopil v fin de siècle tega slovenskega mesta, čeprav je stanoval v uličici, ki je nosila imenitno ime Deutsche Gasse No 8 ... (Če se motim, mi bo odpuščeno, jaz nisem zgodovinar, temveč bivši režiser.)

— — —

Težko je življenje majhnih ljudi v majhnem mestu. Pa še to! V tem mestu je realka. Ej, ta realka! Velika peresa so že pisala o tej realci, o njenih učilnicah in hodnikih, kjer je nekoč zažvenketala poslednja Desetica zgarane mame tam doli od Vrhnike ... In v teh učilnicah, po teh koridorjih je hodil tudi mladi Ciril Debevec, poslušal algebro in risal meandre, izvedel kaj je Magna Charta in paralaksa

Cankar: »Lepa Vida« —
MRVA

Schiller: »Maria Stuart« —
LORD SHREWSBURY

— in pa, da so na svetu velike reči, da je v Aziji streha sveta Karakorum — in na skrivaj, da so v Niponu gejša... A to ni nič!

— — —

Res, to ni nič! Ampak za mene nastopa vedno znova to čudno vprašanje: kako to, da je bila ravno realka s svojimi učilnicami, hodniki in neljubeznivimi profesorji tista čudna reč, da je ravno ta siva realka odpirala vrata tako mnogim, ki jim logaritmi niso bili nič mar... Nič ne skrivajmo! Tam so rasli svoje mlado življenje Cankar, Betetto, Križaj, Skrbinšek, tu pridemo do Debevca, do Jana, in — če ne bo zamere — tudi neki Šest je potrgal tam obilo hlač... Čudno! Brez Homerja in Ovida smo živeli in Cezarjev »De bello Gallico« nam je bil mak...

Nekaj nam pa ni bilo mak! Za vruga! Kaj je bilo to? To je bilo gledališče. Tisto revno, zapostavljeno in prezirano gledališče, kjer se je sicer res govorila slovenska beseda, vendar so jo govorili privandrovci, se spakovali in čakali, da jim bodo naše revne deske odprle pot v Narodni Divadlo in drugam.

Potem je prišla prva svetovna vojna. Za naše gledališče je bilo prav, da je prišla, kar nas je odrešila v glavnem privandrovcev.

— — —

V velikem interregnumu čuti mladi Ciril v realki, da je v gledališču nekaj narobe. Saj je vojna, saj gledališče molči. Tu prično v mladem človeku rasti korenine. Cankar je tu in Lepa Vida in bridke zgodbe in Srečko Kosovel in otožne pesmi in še in še...

— — —

Potem je bilo nenadoma končano. Bili so to gotovo strašni dnevi za vse. Gledališče je stalo ob strani, pozabljeno, nevažno — in že je vse kazalo, da bo šla pot za znamenitim vozom »boginje Talije«. Še trenutek, pa bo vse izgubljeno! Pa je srečno naključje ostro vsekalo v

*Olimpija —
Hočevanje,
Coche-
nille —
Kobal,
Spalanzani
— Štrukelj
v Debevečev
režiji
»Hoffman-
novih
pripovedk«*

»Čitalnico« in beračijo. Rečeno je bilo: nič več tako po starem, nič več ne skrivamo perila pred glumci! — Vse to gleda in doživlja Debevec.

Zatohle učilnice mu niso pokvarile pljuč, ohranil je bister pogled in prav nič ga niso zapeljali »Trije labodi«. Niti sirenski ekspresionizem mu ni stopil za nohte, ne Brecht in ne Toller in ne sirota Mayerhold.

Tak stoji pred nami leta 1919 Debevec. Za njim je stara Ljubljana, za njim marsikatera bridkost, ki jo rodi šola in dom, a pred njim? Vse bolj važno je pa to, kar je v njem! V njem tli, gori, plameni gledališče, naše, zamejsko, malo, staro ali novo... Besede gledališče, rampa, šminka, oder in sufit, te in sto drugih besed so tajen, a fantastičen orkester, ki igra simfonije v njegovi glavi, srcu in duši...

— — —

Ta mladi človek ni fantast. Nasprotno! Od težkih dni mladosti, tiste zgodnje, čiste mladosti prekaljen prav nič ne tava in ne blodi. On ve: teater, to je moja ljubica, to hočem do kraja imeti, z njo hočem živeti! V mladi glavi je samo ta misel in ta misel ne pozna strahu, dvomov, omahovanj. Zapiše se na mlado univerzo in zreli dr. Prijatelj mu je mentor. Pa univerza — to so zanj indeksi, predavanja — ni tisto, po čemer hrepeni. To leži onstran serpentinskih cest, ki peljejo

Giulietta —
Mlejninkova,
Hoffmann —
Brajnik v
Offenbachovih
»Hoffmannovih
pripovedkah«

preko prelepega Ljubelja iz naše dežele in spet po krivuljah navzdol v drugo našo deželo, kjer je general Maister zlomil sabljo...

Ciril Debevec gre na pot. Na Dunaju postavi prvi šotor. Tam dobiva prva velika spoznanja v Burgtheatru. Klasika, blagoroden stil, ki ni prav nič več tog in ne c. kr. Tam spozna dr. Hocka, dramaturga in shakespeareologa Reinhardtovega teatra, pa drznega dr. Beera in mnogo mladih zanesenjakov, ki streme za istim kot on sam: gledališče je dobilo skorjo, kar je bilo nekoč lepo, je danes osladno in puščobno. Svet se je spremenil — in Iffland, Berger, Schreyvogel so samo spoštovanja vredni mejniki in nič več... Ekspresionizem divja po vsej Srednji Evropi in iz Rusije prihajajo alarmi o Mayerholdu in uskoku Vahtangovu. Dunaj pleše dance macabre, se krči in zviža in prodaja... To pa ni nič za Debevčevo hotenje, o, to pa ne, pojdimo naprej, pojdimo v Prago!

In mlad človek, ki ve, kaj hoče, najde na čudežen način vselej pravo pot. V novi prenovljeni Pragi najde Debevec tisto, kar je iskal. V Divadlu šumi, krepko se pometa in čisti, novi ljudje zavzemajo postojanke... Isto je v nemškem gledališču, kjer gospoduje gosposki Leopold Kramer. In na konservatoriju dobi Cyril novega rokovedca prof. Schütza, ki se zavzame za mladega in dojemljivega moža. To je važno. Ljubezniivi profesor nauči Debevca govoriti perfektno nemščino.

*Prizor iz Puccinijeve opere »Gianni Schicchi«
v režiji Cirila Debevc*

V Divadlu pa že hodi tiho, a zelo slišno dr. Hillar, ki glasno pove, da gledališče ni muzej in ne prebavljavnica prekrasne češke hrane s »houskami, knedliki in pivičkom«. Werfel divja in František Langer se oglaš, doma sta Talich in Jeremijaš. Velike režijske koncepte gleda Debevec, Kvapil postavlja — slep — najlepše Shakespeare, kar jih je kdaj videl češki oder. To je mnogo, to je pravzaprav odločilno za mladega človeka. (Mimogrede povejmo, da je bil takrat v Pragi tudi Cirilov brat Pavel kot solist v nemški Operi.)

Skoraj kot pri Goetheju nastane sedaj pri Debevcu: Lehrjahre in pa Wanderjahre, ki jih je preživljal Wilhelm Meister. Praga je prebrana stran in nima Debevcu prav ničesar več povedati. Še nekaj sentimentalnih srečanj s starimi znanci Hašlerjem, Naskovo, Deylom, kjer je izza ogla gledala silhueta Govekarja, potem pa na pot v Dresden, kjer je Pavel Wiecke in kjer je mnogo prvoborcev novega nemškega gledališča. Naprej! Monakovo in potem Berlin, kjer oblastuje Maks Reinhardt. Reinhardt in Bernauer sta tam, svojeglavi Jessner se pojavi, nemška revolucija skuša osvojiti teater, Kaiser, Toller, Brecht, Bronnen se trudijo... Zmaga Reinhardt in Debevec je priča te ostre, trde borbe...

Potem se vrne domov. Kaj je bilo doma v gledališču, vemo, ne vemo pa s kakšnimi občutki je Debevec na to pogledal. Da mu ni bilo prav, je razvidno iz člankov, ki jih je pisal v razne domače revije in v katerih je bilo čutiti veliko hotenje, hotenje, ki je bilo kot pri slehernem mladem človeku preveliko, da bi utegnilo postati resnično. Skozi grmičje se rine, po goličavah blodi, zatava, obupuje in spet krene na nov vzpon serpentini.

*Simeon Car v vlogi Mirakla
(»Hoffmannove pripovedke«)*

Tak pride v gledališče in na čuden način je njegova prva režija Kulundžičeva drama »Polnoč«. Takih dram je bilo napisanih mnogo, celo igrali smo jih, a zdaj ljubeznivo spe svoje polnočno spanje. Debevec navzlic trudu in brigi pri »Polnoči« ni zaslužil viteških ostrog. Vendar, pot je odprta in kronist bo na tem mestu zastavil pero: tu prične vzpon, serpentine se prehitujejo v kolobarjih... »Krog s kredo« se križa s »Stilmondskim županom«, »Vest« z »Grobom neznanega vojaka« in iz Debevca prično prihajati vse tiste slutnje, tisto dolga leta zatajevano pričakovanje, ki marsikoga pokoplje, če mu ni dano zaživeti zares...

Do tod smo govorili o letih popotnih, o letih težav, zdaj postane pa vsa zadeva (spet po cankarsko) nenadoma lahka. Iz iskalca se je razvil človek, ki ve, kaj hoče. In naša stvar ni povedati, kaj je hotel in kako je delal, temveč predočiti lik gotovega, narejenega in dognanega človeka — umetnika.

Poglejmo ga! Kar z ljubeznivim prijateljem Kecalom pričnimo: »Niti velik niti majhen, ni debelec niti suhec...« Da, ta karakterizacija je kar pravilna, samo glavo bomo dodali. Velika, na štiri ogle stoji na malo prekratkem vratu. Vsa njegova pojava bi se dala izvrstno izkoristiti za lik Napoleona (samo lase, lase, dragi kolega, Ti bomo nabavili druge...) Potem je tu pogled: oster, jasen, včasih zamaknjen v nekaj neznanega. Včasih pa, saj tega sam ne ve, če ga zasačite v zamišljenosti, v odmaknjenosti, ob uri tihega snovanja, tedaj dobi to lice izraz Mefista... Včasih sem ga gledal in opazoval, in vrag vedi zakaj, dvojce stihov iz »Fausta« mi je blodilo po glavi: »Das ist der Geist der stets verneint« — in on, ki pravi »grau teurer Freund ist alle Theorie«... Če ga tako gledate, kako sedi, brado oprto ob dlan in obrv

*Prizor iz Smetanove »Prodane neveste«
(Režija — Ciril Debevec)*

potegnjeno kvišku, dobite neoporečen vtis: ta mož ve mnogo in v teh možganih se snuje marsikaj.

— — —

Debevec pri delu ni zanesenjak, on je strog analitik in verjetno bi bil izvrsten zdravnik. V Drami je dodobra izpolnil vrzel in z njegovim hotenjem je rasla psihološka drama in s tem psihološka igra. Postal je dragoceno dopolnilo v strukturi razvoja slovenske Drame, kajti Šest se je briga za Shakespeara, »za veliko in malo nebesno luč«, medtem ko je Debevec utiral pot Strindbergu, Klabundu ter češkim in francoskim sodobnikom...

On ljubi dvogovor na odru, ljubi preplete in zaplete treh, štirih oseb. Ansambel ni njegova strast. Kot delavec je vesten in natančen, skoraj profesorsko pedanten. Poglavitno mu je beseda, zaplet, dvig in pad dijaloga. In prepričan sem, da ga vselej moti misel na kuliso, luč in odrsko navlako sploh. Zanj bi bil ideal: gledališče, kjer ni dekoracij, kjer so velike preproge in pa dve, tri deseterice igralcev in igralk z ubranimi glasovi in selektivnimi dušami. Pa to so samo želje, to ve on sam, a vendar se mu je posrečilo — in to zelo pogosto — zagrabititi hidro v parterju za vrat, da je prisluhnila. To je režiserja Debeveca največja vrlina in ta vrlina bi mu odprla vrata vseh gledališč.

— — —

V tem njegovem hotenju — ubirati strune drame, doživetja, strasti in ljubeznivo tihe stihe ljubezni v žlahtno harmonijo — je zapopadena njegova izredna muzikalnost. Niso zaman peli pod njegovim oknom v mladih dneh ptički vseh vrst. Lep, mehak bariton, fin, natančen posluš sta ga kar po logični poti naredila za opernega režiserja. To je bilo prav in to ni bilo prav. Prav je bilo, da je v Operi povedal, da se note ne pojo, temveč doživljajo, da je v partiturah sto stvari, ki niso znamenovane, pa so le najlepši čar muzikalne stvaritve. Prav pa ni zato,

Rossinijev »Seviljski brivec« je ena od najbolj uspelih opernih režij Cirila Debevcu

ker je Drama izgubila z njim tistega režiserja, ki je dajal ton visoki, neoblesni drami...

Tu ob robu povejmo še, da je skušal Debevec-režiser zaposliti tudi Debevca-igralca. Zaposloval ga je v najbolj delikatnih vlogah. Tu je bila med nama vedno »zadeva« ali »kamen spotike«. Še do danes nisva tega razrešila, čeprav veva oba za vse razloge: bolje je, da se mučim sam, kot pa da predavam — in skušam doseči vsaj približno inkarnacijo lika.

— — —

Leta so tekla. Dolžnosti so se grmadile. Vsaka sezona je naložila režiserju Debevcu nove obveznosti, razen tega je bilo nujno prijeti tu, prijeti tam... Konservatorij in Akademija za glasbo ga zaposlita. Sto žlahtnih pevcev, pevki, igralcev in igralk je teklo skozi tekoči trak njegove dejavnosti...

Da, da, to je res veliko delo, skoraj kovaško... Dejal bi: zdaj temu peklenščku ne preostane prav nič drugega, kot da vsak večer ves utrujen leže... Pa ne! V tej izmučeni in utrujeni glavi se prično porajati sredi noči pošastne zadeve. Tega ne dela več on, ne, to delajo skrivnostne sile podzvestnega snovanja... Tu pričenjам razumevati Th. A. Hoffmanna in Villier d'Isle Adama in zaničevanega Ewersa. Sredi noči se Cirilu Debevcu polnijo beli listi papirja in popisani so z lepo čitljivo pisavo (realec!) in vrstice švigajo, bičajo, svetujejo in hvalijo... Nekdo (če ne on sam) bo moral te raztresene liste zbrati in dobili bomo vredno »Ljubljansko dramaturgijo«.

— — —

Tako! Končati moram. Kaj vse bi še rad povedal! O tem, da Debevec ljubi naravo in planine, da je zakljubljen v naše gore, v tihe in mirne koticke, istočasno pa ga vedno znova privlači hrup velikih mest.

*Massenet: »Thaïs«. (Valerija Heybalova v naslovni vlogi.
Režija: Ciril Debevec)*

Kdor bo pisal o Debevčevem dolgoletnem tvornem delu, bo imel težko delo. Raztrgano je to delo na Dramo in Opero, na Konservatorij in obširno literarno snovanje. Kdor bo pa skušal zajeti Debevca tudi kot osebnost, bo moral biti prav finega čuta za ostrino in dovtip — in pa za redkostno pojavo pri nas, za duhovitost, ki izžareva iz Debevca neprestano.

— — —

In zdaj — kot se teatrskim ljudem spodobi! Po lepi cesti do Kranja krenimo! Potem se pojavi tam majhna reč, ki se imenuje reka Kokra in je zelo ljubezniva. Cesta se vzpenja v serpentinah visoko tja, kjer so visoke lepote. Čemu pišem še to? Zato, ker je Debevec ljubil tisto, kar se je pognalo v nebo, (to je tudi edino, kar ljubi do kraja), kjer leže tihi, neomadeževani snegovi, pod katerimi morda spi skrivnostna energija plazov... Tja naj vodi naša pot nocoj... Prav na vrhu, ko se ceste in serpentine umire, je Jezersko. Vrhovi, ki jih gledamo iz bele Ljubljane, nam kažejo hrbet in niso prav nič začudení. Na tem vrhu smo razobesili zastave. Vseh barv so — in naše se križajo z drugimi, pisanimi, iz drugih dežela...

Mi pa stopimo v lepi salon, steklen in z razgledi na vse strani. Tam, ob pogrnenih mizah, sede gostje... Pestra bratovščina je to, v frakih oblečeni gospodje, dame pa, ah, kar v žlahtnih dekoltejih...

Jaz sedim na čelu teh miz, in, ko pride ura prava, vstanem, dvignem čašo in spregovorim tej gosposki družini, tem gostom na vrhu, kjer se križajo meje...

»Gospoda, naj Vas najprej pozdravim, vse, ki ste prišli na to naše skromno gledališko slavlje! Pozdravim kot prvega gospoda Maksa Reinhradta, ki je celo pri nas povedal, da je Jedermann Slehernik. Vas pozdravim, Stanislavski, in lepo je, da ste ob zatonu prišli na obisk. Hoho, tam v kotu sedite, a Vas vidim, gospod Šaljapin! Le nič ne tiščite roke ob telovniku, kjer imate pet rubljev! Nocoj je vse na razpolago, tu ni »Zimnji Sad«. Monsieur Firmin Gemier, bovla pride

*Prizor iz »Borisa Godunova«
v Debevčevi režiji*

takoj! In Constance von Linden, ljuba mama Lovra von Matačiča, lepo je, da ste prišli! Ah, ali ne sedi tam zadaj moj prijatelj Moissi, in, ali ne stiska Conrad Veit lepo Havajko? Vse to je tu zbrano... Lilly Darvas in tiha Helena Thymig in Moser — šaljivi kljukec, in še in še... Lepi in zlahitni so znanci in prijatelji moža, ki je prispel nocoj na vrh serpentina... Ali smo sami? Nismo! Nekje iz ozadja se sliši brundanje Gostiča in Dermote in Heybalove... Še marsikaj drugega se sliši... Velika bratovščina se je brez povabil zbrala v tem salonu in na čelu so ji Debevčevi sopotniki...

»Dvigam čašo, ki naj bo znak spoštovanja in velike zahvale, dvigam jo s hvaležnostjo vsem, ki ste gledali in ljubili hotenje našega teatra. Bilo je tisoč ur težav za eno samo sladko uro, bilo je sto lačnih ur samo zato, da nam je bilo v gledališču lepo...«

Tako sem rekel in tako sem govoril. Gostje so se dvignili, dvignili so čaše. Zazvenelo je lepo steklo, oči so postale vlažne. Zunaj pa so se pletle in poljubljale zastave vseh barv in ljubko govorile, da gre umetnost preko vseh serpentin, in da je to pot brez prelazov in brez let in brez meja ubral tudi gospod Ciril.

MARIJAN LIPOVŠEK:

OB JUBILEJU CIRILA DEBEVCA

S Cirilom Debevcom sem prvič prišel v stik po nekem koncertu, kjer sem igral med drugim tudi skladbe atonalnih koncepcij. Debevec je precej ostro izražal svoje odklonilno mnenje o teh skladbah — in ker sem bil kot interpret zanje zavzet, sva prišla v debati precej navzkriž.

Še danes mislim, da sicer ni imel prav glede sloga na splošno, da pa je imel prav glede tega, da se je vedno potrudil poiskati v umetni-
nah njihovo bistveno človeško vrednoto.

*Nada
Vidmarjeva
v vlogi
Antonije:
»Hoffmannove
pripovedke«*

To nam dela Cirila tako dragocenega. Ne gre za kakršne koli učinke v režiji, ki so nedvomno potrebni, a ostajajo na zunanjem polu interpretacije. Gotovo je nekje povezava med zunanjo podobo in med bistvenim karakterjem izvedenega dela. Tega se Debevec tudi zaveda. Toda vsa — čisto življenjska — razčlemba vsebinskega jedra, ki nosi v sebi v delih, ki se jih je loteval, vedno neko etično konstantno vrednoto, je bila odločilna za značaj Debevčevega delovanja.

Spominjam se, kako smo se ostro udarili za Šoštakovičevo »Katarino Izmajlovno«. Njegova sodba je šla daleč preko takratnih, za glasbenike skrajno aktualnih problemov moderne koncepcije kompozicijskega stavka, za katerega smo se pri Šoštakoviču navduševali. In je imel prav. Mi smo občutili silo Šoštakovičeve glasbe, on je iskal klasično iskro v celoti dela, ki je tam res ni bilo.

Njegova »Jenufa« je bila nepozabno doživetje. Debevec odkriva s svojo interpretacijo v umetninah tisto stran, ki zadeva največjo življenjsko resnico. Namreč vso problematiko človeka kot individualnega bitja spričo njegovih bližnjih, spričo kozmosa, v vroči borbi med dobrim in zlim.

Njegov jubilej nas obvezuje, da to povemo in da se zavemo vrednosti takega dela, ki ostaja ob mnogih zgolj zunanjih težnjah sodobnih umetnostnih stremljenj pač večkrat osamljeno, pa kljub temu le ono samo nosi svetlobo bistvenih spoznanj skozi čas.

Miro Brajnik
(Hoffmann)
in Boža
Glavakova
(Nikolaj) v
»Hoffmannovih
pripovedkah«,
ki jih je
režiral
Ciril
Debevec

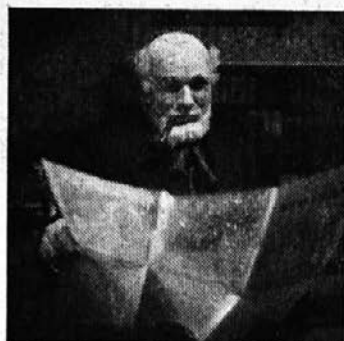
LADKO KOROŠEC:

DRAGEMU CIRILU DEBEVCU

Ko sem kot enajstleten fant prvič prišel v ljubljansko Dramo, sem gledal predstavo Rostandove »Vesti«, v kateri je Ciril Debevec igral glavno vlogo. Njegova igra me je tako navdušila, da sem postal stalni gost dramskega galerijskega stojlišča.

Odlične dramske predstave, v katerih je imel levji delež vprav Debevec kot igralec in režiser, so bile vzrok, da sem se tudi sam odločil za igralski poklic. In ko sem po nekaj letih pričel s študijem glasbe, sem istočasno študiral tudi dramsko igro. Moj profesor je bil Ciril Debevec. Občudoval sem njegova odlična predavanja in ogromno znanje.

Pod njegovim vplivom je moja želja po igralstvu vedno bolj naraščala. Zato sem si iz vsega srca želel priti v Dramo. In res! Po avdiciji sem bil v Drami takoj angažiran. Moja prva vloga je bila Dioniz v Cankarjevi »Lepi Vidi«, katero je po lepem naključju režiral vprav Debevec. To je bil začetek moje gledališke poti.

Fodor: »Matura« —
Prof. ČEBULA

Ciril Debevec je bil v Drami pri skušnjah neizprosno natančen, toda hkrati do mene tudi srčno dober režiser in človek.

Ko sem odšel iz Drame v Opero, sem se — jasno — spet srečal z Debevcem kot režiserjem. Z njegovo pomočjo sem postavil cerkovnika v »Tosci«, Potinosa v »Kleopatri«, Bartola v »Seviljskem brivcu«, Podkoljonisa v »Ženitvi«, Lunarda v »Štirih grobijanih«, Kecala v »Prodani nevesti« itd.

Tudi najino dolgoletno sodelovanje v Operi je vedno znova potrjevalo moje prvotne misli o njem. Pri vseh njegovih režijah sem občudoval in občutil njegovo izredno obsežno znanje, igralsko moč, vedno svežo in izvirno domiselnost in bistrost, njegovo globoko poznavanje in obvladanje vseh značajev, ki jih na odru oblikujemo. In čeprav je pri delu strog in mnogo zahteva, je hkrati tudi plemenit in dobrohoten prijatelj. Pa še nečesa ne smem prezreti: to je njegov resnično veder, sproščen in vselej nov humor.

Prepričan sem, da bi Ciril Debevec za vse svoje ogromno in odlično delo v Drami in v Operi zaslužil mnogo večje priznanje. Ko smo lansko in predlansko leto gostovali v Dubrovniku (s »Seviljskim brivcem« in »Štirimi grobijani«, ki jih je režiral naš jublant), sem slišal od tujih gledaliških kritikov in strokovnjakov vrsto najlepših priznanj in najboljših mnenj o režiserjevem delu.

Svojemu režiserju v Drami in v Operi, dragemu prijatelju Cirilu Debevcu želim ob njegovem tako lepem jubileju iz vsega srca zdravja, še nadaljnje polne ustvarjalne moči, pa tudi novih uspehov in sreče!

»Sanjal sem vedno o gledališču, kjer so vsi igralci in vsi ljudje v njem veliki in dobri prijatelji. Sanjal sem, da dobrega gledališča brez tega prijateljstva sploh ni bilo in da ga tudi nikoli ne bo. Resničnost je lahko drgačna. Toda — sanje so moje. In teh sanj si vzeti ne dam.«

(C. Debevec: Gledališki zapiski 1933.)

DRAMSKO DELO

A. SEZNAM VLOG, KI JIH JE IGRAL CIRIL DEBEVEC V DRAMI SNG V LJUBLJANI

Avtor	Delo	Vloga
Sezona 1927—28		
1. Gregorin-Tominec	I N R I	Arhelaj
2. Cerkevnik	Roka pravice	Gospod prokurist
3. Novačan	Herman Celjski	Nemi hlapec
4. Brod-Reimann	Dobri vojak Švejk	Enoletnik Marek
Sezona 1928—29		
pon. Brod-Reimann	Dobri vojak Švejk	Enoletnik Marek,
5.		Avditor Braun
pon. Novačan	Herman Celjski	Nemi hlapec
6. Shekaspere	Romeo in Julija	Escalus
7. Klabud	Krog s kredo	Cang-Ling
8. Pitray	Modri osliček Miško	Vlomilec Luce
9. Cankar	Lepa Vida	Mrva
10. Golia	Betlehemska legenda	Tretji pismar
pon. Gregorin-Tominec	I N R I	Arhelaj
11. Farrère-Frondale	Bitka	Podčastnik
Sezona 1929—30		
pon. Brod-Reimann	Dobri vojak Švejk	Enoletnik Marek
pon. Klabund	Krog s kredo	Cang-Ling
12. Goethe	Faust	Glas gospodov,
13.		Duh zemlje
14. Ibsen	Strahovi	Osvald
15. Strindberg	Nevesta s krono	Povodni mož
16. Raynal	Grob neznanega vojaka	Vojak
17. Burggraf	Janezek — Nosanček	Nočni čuvaj
18. Schiller	Don Karlos	Veliki inkvizitor
pon. Farrère-Frondale	Bitka	Podčastnik
19. Sherriff	Konec poti	Stanhope
pon. Gregorin-Tominec	I N R I	Arhelaj
Sezona 1930—31		
pon. Sherriff	Konec poti	Stanhope
20. Frank	Vzrok	Zagovornik
Sezona 1931—32		
21. Cankar	Kralj na Betajnovi	Maks Krnec
22. M. Rostand	Vest	Marcel
23. Raimund	Zapravljivec	Azur
24. Golia	Jurček	Muzikant Sulc
pon. Frank	Vzrok	Zagovornik
25. Shaw	Zdravnik na razpotju	Sir Cullen
26. Shakespeare	Kar hočete	Norec
27. Sophokles	Kralj Oldipus	Telresias

Avtor	Delo	Vloga
Sezona 1932—33		
pon. M. Rostand	Vest	Marcel
28. Merežkovski	Carjevič Aleksej	Blumentrost
pon. Shakespeare	Kar hočete	Norec
29. Maeterlinck	Zadoščenje	Dr. Floris Capelle
pon. Golia	Jurček	Muzikant Sulc
30. Yeats	Arhelaž*	
31. Pagnol-Nivoix	Gospa Cathleena	Pesnik Aleen
pon. Klabund	Slava in njeni mešetarji	Grandel
32. Shakespeare	Krog s kredo	Cang-Ling
33.	Hamlet	Hamlet,
pon. Gregorin-Tominec	I N R I	Duh Hamletovega očeta
34. Frank	Karel in Ana	Arhelaž
		Rihard

* nastopal pod psevdonimom Prvin

Sezona 1933—34		
35. Shakespeare	Komedija zmešnjav	Solinus
36. Strindberg	Sonata strahov	Student
37. Shaw	Sveta Ivana	Inkvizitor
pon. Shakespeare	Hamlet	Hamlet
38. Klabund	Praznik cvetočih češenj	Matsuo
39. Deval	Gospodična	Boutin
40. Brandon	Charleyeva teta	Sluga Brasset
pon. Sherrieff	Konec poti	Stanhope
41. Tavčar-Marija Vera	Visoška kronika	Sodnik iz Ljubljane
pon. Gregorin-Tominec	I N R I	Arhelaž
42. Dostojevski - Debevec	Bratje Karamazovi	Ivan Karamazov
43. Hoffmannsthal	Slehnik	Gospod Bog

Sezona 1934—35		
44. E. Rostand	Orlič	Cesar Franc
pon. Klabund	Praznik cvetočih češenj	Matsuo
45. Cankar	Hlapci	Jerman
46. Strindberg	Velika noč	Ellis
pon. Dostojevski - Debevec	Bratje Karamazovi	Ivan Karamazov
pon. Golia	Jurček	Muzikant Muki
47. Zweig	Siromakovo jagnje	Napoleon Bonaparte
48. Shakespeare	Beneški trgovci	Beneški dož
pon. Hoffmannsthal	Slehnik	Gospod Bog
49. Gregorin	V času obiskanja	Bralec

Sezona 1935—36		
50. Golia	Bratomor na Metavi	Orožnik
pon. Zweig	Siromakovo jagnje	Napoleon Bonaparte
51. Wildgans	Dies irae	Rabanser
52. Werfel	Juarez in Maksimiljan	General Diag
pon. Gregorin	V času obiskanja	Bralec
53. Lavery	Prva legija	Rektor Duquesne
54. Besier	Tiran	Dr. Chambers

Sezona 1936—37		
55. Cankar	Za narodov blagor	Ščuka
56. Shakespeare	Kralj Lear	Norec
pon. Lavery	Prva legija	Rektor Duquesne
57. Werner	Na ledeni plošči	Vaclav Junek
58. Gregorin	Kralj z neba	Razlagalec pisma: modri Sirah
59. Hodge	Dež in vihar	Dr. Paul Duhamel
60. Fraser	Zadnji signal	Captain Wilson

Avtor	Delo	Vloga
61. Fodor 62. Anderson-Stallings pon. Merezkovski	Matura Rivala Peter in Aleksej	Dr. Čebula General Cockeley Blumentrost
Sezona 1937—38		
73. Shakespeare pon. Fodor 64. Gay-Brecht 65. Hemar 66. Capek 67. Župančič pon. Werner	Julij Cezar Matura Beraška opera Firma Bela bolezen Veronika Deseniška Na ledeni plošči	Vedež Dr. Čebula Peachum Knjigovodja Chyliczek Dr. Galén Pravdač Vaclav Junek
Sezona 1938—39		
68. A. K. Tolstoj 69. Cajnkár 70. Strindberg 71. Golia 72. Niewiarowicz pon. Cankar pon. Župančič 73. Benedetti 74. Verneuil - Berr 75. Sakespeare	Car Fjodor Potopljeni svet Labodka Dobrudža 1916. Hollywood Hlapci Veronika Deseniška Trideset sekund lju- bezni Potovanje v Benetke Othello	Metropolit Dionizij Dr. Veinar Ribič General, komandant mesta Ljubljane Tompson Jerman Pravdač Advokat Ferrini Michel Ancelot Jago
Sezona 1939—40		
pon. Klabund	Praznik cvetočih češenj	Matsuo
Sezona 1942—43		
pon. Strindberg	Nevesta s krono	Povodni mož
Sezona 1943—44		
pon. Strindberg pon. Fodor pon. Cankar 76. Schiller	Nevesta s krono Matura Lepa Vida Marija Stuart	Povodni mož Dr. Čebula Mrva Jurij Talbot
Sezona 1944—45		
pon. Fodor pon. Schiller	Matura Marija Stuart	Dr. Čebula Jurij Talbot
Ciril Debevec je igral v Drami SNG v Ljubljani 76 vlog v 73 delih.		
B. SEZNAM REŽIJ, KI JIH JE IMEL CIRIL DEBEVEC V DRAMI SNG V LJUBLJANI		

Avtor	Delo	predstav Stevilo
Sezona 1927—28		
1. Kulundžić Josip	Polnoč	5
2. Calderon de la Barca	Sodnik zalamejski	8
3. Maeterlinck Maurice	Stilmondski župan	6

Avtor	Delo	Stevilo predstav
Sezona 1928—29		
pon. Maeterlinck Maurice	Stilmondski župan	5
4. Li-ksing-tao — Klabund	Krog s kredo	17
5. Bergmann Hjalmar	Noblova nagrada	5
6. Cankar Ivan	Lepa Vida	7
7. Drinkler H.	Pogumni krojaček	4
8. Farrère - Frondaie	Bitka	6
9. Rolland Romain	Igra ljubezni in smrti	6
10. Ould Hermon	Piskač se smeje	1
Sezona 1929—30		
pon. Maeterlinck Maurice	Stilmondski župan	1
pon. Li-ksing-tao — Klabund	Krog s kredo	8
pon. Farrère - Frondaie	Bitka	2
11. Strindberg August	Nevesta s krono	10
12. Raynal Paul	Grob neznanega vojaka	6
13. Schiller Friedrich	Don Karlos	10
14. Dickens - Francmesnil	Cvrček za pečjo	10
15. Sherriff R. C.	Konec poti	6
Sezona 1930—31		
pon. Sherriff R. C.	Konec poti	1
16. Frank Leonhard	Vzrok	5
Sezona 1931—32		
pon. Dickens - Francmesnil	Cvrček za pečjo	7
pon. Frank Leonhard	Vzrok	7
17. Cankar Ivan	Kralj na Betajnovi	8
18. Rostand Maurice	Vest	12
19. Raimund Ferdinand	Zapravljivec	11
20. Golia Pavel	Jurček	8
21. Shaw Bernard	Zdravnik na razpotju	10
22. Sophokles	Kralj Oidipus	5
Sezona 1932—33		
pon. Rostand Maurice	Vest	2
pon. Golia Pavel	Jurček	2
pon. Li-ksing-tao — Klabund	Krog s kredo	8
23. Merežkovski Dimitrij	Carjevič Aleksej	9
24. Maeterlinck Maurice	Zadoščenje	8
25. Yeats William Butler	Gospa Cathleena	7
26. Shakespeare William	Hamlet	10
27. Frank Leonhard	Karel in Ana	6
Sezona 1933—34		
pon. Shakespeare William	Hamlet	3
pon. Dickens - Francmesnil	Cvrček za pečjo	2
pon. Sherriff R. C.	Konec poti	6
28. Strindberg August	Sonata strahov	6
29. Takeda Izuma — Klabund	Praznik cvetočih češenj	16
30. Brandon Thomas	Charleyeva teta	7
31. Dostojevski - Debevec	Bratje Karamazovi	10
Sezona 1934—35		
pon. Takeda Izuma — Klabund	Praznik cvetočih češenj	8
pon. Dostojevski - Debevec	Bratje Karamazovi	2
pon. Dickens - Francmesnil	Cvrček za pečjo	3
pon. Golia Pavel	Jurček	2
32. Cankar Ivan	Hlapci	7
33. Strindberg August	Velika noč	6
34. Goldoni Carlo	Sluga dveh gospodov	10
35. Shakespeare William	Beneški trgovci	5

Avtor	Delo	predstav Število
Sezona 1935—36		
36. Golia Pavel	Bratomor na Metavi	9
37. Wildgans	Dies irae	6
38. Lavery Emmet	Prva legija	13
39. Besler Rudolf	Tiran	8
Sezona 1936—37		
pon. Lavery Emmet	Prva legija	3
pon. Merežkovski Dimitrij	Peter in Aleksej	5
40. Shakespeare William	Kralj Lear	8
41. Werner Viljem	Na ledeni plošči	20
42. Zigon Joka	Ce se utrga oblak	6
43. Hodge Merton	Dež in vihar	11
44. Fraser Georg	Zadnji signal	8
45. Fodor Ladislav	Matura	13
46. Rostand Edmond	Cyrano de Bergerac	6
Sezona 1937—38		
pon. Fodor Ladislav	Matura	6
pon. Werner Viljem	Na ledeni plošči	1
47. Hemar Marjan	Firma	15
48. Capek Karel	Bela bolezen	16
49. Golia Pavel	Sneguljčica	11
50. Zupančič Oton	Veronika Deseniška	10
51. Nušič Branislav	Pokojnik	13
52. Gogolj Nikolaj V.	Zenitev	7
Sezona 1938—39		
pon. Gogolj Nikolaj V.	Zenitev	2
pon. Golia Pavel	Sneguljčica	4
pon. Nušič Branislav	Pokojnik	2
pon. Cankar Ivan	Hlapci	12
pon. Zupančič Oton	Veronika Deseniška	1
53. Tolstoj A. K.	Car Fjodor	7
54. Cajnkar Stanko	Potopljeni svet	13
55. Strindberg August	Labodka	6
56. Verneuil - Berr	Potovanje v Benetke	7
57. Pirandello Luigi	Kaj je resnica?	9
Sezona 1939—40		
pon. Golia Pavel	Sneguljčica	4
pon. Li-ksing-tao — Klabund	Praznik cvetočih češenj	9
Sezona 1940—41		
pon. Takeda Izuma — Klabund	Krog s kreda	11
pon. Golia Pavel	Sneguljčica	4
Sezona 1941—42		
pon. Golia Pavel	Sneguljčica	5
Sezona 1942—43		
pon. Golia Pavel	Sneguljčica	8
• Strindberg August	Nevesta s krono	8
Sezona 1943—44		
pon. Strindberg August	Nevesta s krono	11
pon. Golia Pavel	Sneguljčica	8
pon. Dickens - Francmesnil	Cvrček za pečjo	14

Avtor	Delo	Število predstav
pon. Fodor Ladislav	Matura	15
* Cankar Ivan	Lepa Vida	10
58. Schiller Friedrich	Marija Stuart	8

Sezona 1944—45

pon. Fodor Ladislav	Matura	2
pon. Schiller Friedrich	Marija Stuart	9
59. Lagerloef - Begovičeva	Goesta Berling	8

Ciril Debevec je režiral v Drami SNG v Ljubljani 59 del s 734 predstavami; od tega 9 slovenskih del z 139 predstavami, 9 slovanskih del s 114 predstavami in 41 tujih del s 481 predstavami.

C. SEZNAM REŽIJSKIH DRAMSKIH GOSTOVANJ CIRILA DEBEVCA

Fry — Gospa ne bo zgorela — Mestno gledališče, Ljubljana.
 Anouilh — Colomba — Mestno gledališče, Ljubljana.
 Gogolj — Zenitev — Mestno gledališče, Ljubljana.
 Klabund — Krog s kredo — SNG, Maribor.
 Maeterlinck — Stilmondski župan — Okrajno gledališče, Ptuj.
 Maugham — Sveti plamen — Sentjakobsko gledališče, Ljubljana.
 Klabund — Krog s kredo — Sentjakobsko gledališče, Ljubljana.

OPERNO DELO

D. SEZNAM REŽIJ, KI JIH JE IMEL CIRIL DEBEVEC V OPERI SNG V LJUBLJANI

Skladatelj	Delo	Število predstav
Sezona 1929—30		
1. Bravničar Matija	Pohujšanje v dolini Sent-florjanski	6
Sezona 1931—32		
pon. Bravničar Matija	Pohujšanje v dolini Sent-florjanski	2
Sezona 1932—33		
2. Massenet Jules	Manon	17
Sezona 1944—44		
pon. Massenet Jules	Manon	3
3. Moniuszko Stanisław	Halka	9
4. Janáček Leoš	Jenufa	6
5. Janáček Leoš	Katja Kabanova	5
Sezona 1934—35		
pon. Massenet Jules	Manon	5
6. Musorgski Modest	Hovanščina	9
pon. Janáček Leoš	Jenufa	5
7. Stolz Robert	Izgubljeni valček	2

Skladatelj	Delo	Število predstav
Sezona 1935—36		
pon. Massenet Jules	Manon	8
8. Wagner - Régeny	Kraljičin ljubljeneec	6
9. Strauss Richard	Kavalir z rožo	7
pon. Musorgski Modest	Hovanščina	1
Sezona 1936—37		
pon. Musorgski Modest	Hovanščina	5
Sezona 1937—38		
pon. Massenet Jules	Manon	3
Sezona 1938—39		
pon. Massenet Jules	Manon	3
Sezona 1939—40		
10. Goldmark Karl	Sabska kraljica	8
pon. Massenet Jules	Manon	1
11. Massenet Jules	Glumač Matere božje	9
12. Mozart W. A.	Figarova svatba	7
13. Dvořák Anton	Rusalka	9
14. Cilèa Francesco	Adriana Lecouvreur	8
15. Švara Danilo	Kleopatra	6
16. Čajkovski P. I.	Evgenij Onjegin	5
17. Bizet Georges	Carmen	5
Sezona 1940—41		
18. Beethoven Ludwig	Fidelio	9
* Janáček Leoš	Jenufa	8
pon. Mozart W. A.	Figarova svatba	3
pon. Čajkovski P. I.	Evgenij Onjegin	2
pon. Bizet Georges	Carmen	18
pon. Goldmark Karl	Sabska kraljica	6
19. Bravničar Matija	Hlapec Jernej in njegova pravica	8
pon. Dvořák Anton	Rusalka	9
20. Gounod Charles	Faust	12
21. Rossini Gioacchino	Seviljski brivec	7
Sezona 1941—42		
22. Verdi Giuseppe	Aida	9
pon. Gounod Charles	Faust	10
23. Puccini Giacomo	La Bohème	19
24. Puccini Giacomo	Madame Butterfly	14
pon. Rossini Gioacchino	Seviljski brivec	7
25. Smetana Bedřich	Prodana nevesta	19
pon. Čajkovski P. I.	Evgenij Onjegin	8
26. Gluck C. W.	Orfej in Evridika	8
27. Suppé Franz	Boccaccio	9
pon. Bizet Georges	Carmen	8
28. Verdi Giuseppe	Trubadur	5
Sezona 1942—43		
pon. Suppé Franz	Boccaccio	4
pon. Rossini Gioacchino	Seviljski brivec	11
pon. Puccini Giacomo	La Bohème	9
29. Verdi Giuseppe	Traviata	28
30. Massenet Jules	Thaïs	27
31. Mozart W. A.	Beg iz seraja	6

Skladatelj	Delo	Število predstav
pon. Čajkovski P. I.	Evgenij Onjegin	11
32. Humperdinck Engelbert	Janko in Metka	8
pon. Puccini Giacomo	Madame Butterfly	16
pon. Bizet Georges	Carmen	1
pon. Verdi Giuseppe	Trubadur	2
pon. Smetana Bedřich	Prodana nevesta	11
33. D'Albert Eugen	Mrtve oči	6
Sezona 1943—44		
pon. Massenet Jules	Thaïs	10
pon. Verdi Giuseppe	Traviata	8
pon. Puccini Giacomo	Madame Butterfly	10
pon. Smetana Bedřich	Prodana nevesta	14
pon. Gluck C. W.	Orfej in Evridika	6
pon. Puccini Giacomo	La Bohème	8
pon. Verdi Giuseppe	Trubadur	1
pon. D'Albert Eugen	Mrtve oči	10
pon. Bizet Georges	Carmen	9
* Massenet Jules	Manon	13
pon. Gounod Charles	Faust	8
Sezona 1944—45		
* Janáček Leoš	Jenufa	11
pon. Gounod Charles	Faust	2
pon. Massenet Jules	Manon	10
pon. Massenet Jules	Thaïs	5
Sezona 1947—48		
pon. Puccini Giacomo	Madame Butterfly	8
* Massenet Jules	Manon	17
pon. Dvořák Anton	Rusalka	1
* Beethoven Ludwig	Fidelio	9
pon. Verdi Giuseppe	Traviata	1
* Čajkovski P. I.	Evgenij Onjegin	4
Sezona 1948—49		
pon. Beethoven Ludwig	Fidelio	10
pon. Čajkovski P. I.	Evgenij Onjegin	16
pon. Massenet Jules	Manon	7
pon. Puccini Giacomo	Madame Butterfly	5
* Verdi Giuseppe	Traviata	17
34. Musorgski Modest	Boris Godunov	4
Sezona 1949—50		
pon. Musorgski Modest	Boris Godunov	7
pon. Verdi Giuseppe	Traviata	16
pon. Čajkovski P. I.	Evgenij Onjegin	10
* Verdi Giuseppe	Trubadur	18
35. Gotovac Jakob	Rro z onega sveta	8
Sezona 1950—51		
pon. Gotovac Jakob	Ero z onega sveta	6
pon. Verdi Giuseppe	Trubadur	17
pon. Verdi Giuseppe	Traviata	20
36. Mascagni Pietro	Cavalleria, rusticana	25
37. Leoncavallo Ruggiero	Glumači	25
Sezona 1951—52		
pon. Verdi Giuseppe	Trubadur	11
pon. Verdi Giuseppe	Traviata	16
38. Verdi Giuseppe	Falstaff	8

Skladatelj	Delo	predstav Število
pon. Mascagni Pietro	Cavalleria rusticana	2
pon. Leoncavallo Ruggiero	Glumači	2
39. D'Albert Eugen	Nižava	17
pon. Musorgski Modest	Boris Godunov	11
Sezona 1952—53		
pon. Verdi Giuseppe	Traviata	14
pon. Verdi Giuseppe	Falstaff	10
pon. Verdi Giuseppe	Trubadur	5
pon. Beethoven Ludwig	Fidello	13
pon. Gotovac Jakov	Ero z onega sveta	17
* Puccini Giacomo	Madame Butterfly	18
* Gounod Charles	Faust	2
Sezona 1953—54		
pon. Gotovac Jakov	Ero z onega sveta	6
pon. Gounod Charles	Faust	19
pon. Puccini Giacomo	Madame Butterfly	8
pon. Verdi Giuseppe	Traviata	11
* Rossini Gioacchino	Seviljski brivec	22
pon. Verdi Giuseppe	Trubadur	10
40. Švara Danilo	Prešeren	15
Sezona 1954—55		
pon. Gounod Charles	Faust	20
pon. Rossini Gioacchino	Seviljski brivec	7
pon. Puccini Giacomo	Madame Butterfly	4
pon. Verdi Giuseppe	Traviata	6
pon. Gotovac Jakov	Ero z onega sveta	2
pon. Švara Danilo	Prešeren	6
* Smetana Bedřich	Prodana nevesta	16
51. Wolf - Ferrari Ermanno	Štirje grobijani	5
Sezona 1955—56		
pon. Wolf - Ferrari Ermanno	Štirje grobijani	15
pon. Smetana Bedřich	Prodana nevesta	23
pon. Puccini Giacomo	Madame Butterfly	8
pon. Verdi Giuseppe	Traviata	4
pon. Gounod Charles	Faust	4
pon. Gotovac Jakov	Ero z onega sveta	4
42. Martinu Bohuslav	Zenitev*	14
43. Puccini Giacomo	Gianni Schicchi	14
* Švara Danilo	Kleopatra	12
44. Puccini Giacomo	Tosca	2
Sezona 1956—57		
45. Offenbach Jacques	Hoffmannove pripovedke	
46. Verdi Giuseppe	Othello	

Ciril Debevec je režiral v Operi SNG v Ljubljani do konca sezone 1955—56 (tekoče sezone še ne upoštevamo) 44 del s 1288 predstavami; od tega 4 slovenska dela s 55 predstavami, 10 slovanskih del z 296 predstavami in 30 tujih del z 937 predstavami.

* Besedilo Martinujeve »Zenitve« je prevedel Ciril Debevec.

(Kjer stoji v seznamih B in D namesto zaporedne številke ali okrajšave za ponovitev znak *, gre za novo odrsko postavitev že obravnavanega dela.)

Po lepakih uprizoritev Drame in Opere SNG v Ljubljani, letnih poročilih v GL in po »Pregledu dela« (GL Drame 1948-49, štev. 10) sestavi Dušan Škedi.

E. SEZNAM REŽIJSKIH OPERNIH GOSTOVANJ CIRILA DEBEVCA

Puccini — Madame Butterfly — SNG, Maribor.
Dvořák — Rusalka — SNG, Maribor.
Gounod — Faust — SNG, Maribor.
Cilea — Adriana Lecouvreur — SNG, Maribor.
Massenet — Werther — SNG, Maribor.
Giordano — Andre Chenier — SNG, Maribor.
Beethoven — Fidelio — Narodno pozorište, Beograd.
Gounod — Faust — Narodno kazalište, Sarajevo.
Musorgski — Boris Godunov — Narodno kazalište, Reka.
Verdi — Trubadur — Narodno kazalište, Novi Sad.
Gounod — Faust — Narodno kazalište, Novi Sad.
Režije v sklopu gostovanj Opere SNG v Ljubljani: Graz, Celovec, Trst, Koper, Zagreb, Pula, Split, Novi Sad, Dubrovnik (festival) itd.

PUBLICISTIČNO DELO

Sznam obsega nad 240 različnih daljših in krajših razprav in član-
kov, tičočih se izključno le gledališke stroke in objavljenih v raznih
dnevnikih in revijah, pretežno pa v Gledaliških listih Opere in Drame,
katerima je bil dolgo vrsto let tudi urednik.

Od vseh teh spisov navajamo le tiste, ki jih je avtor sam pri-
pravil za izbor in ponatis v knjižni obliki.

I.

Ivan Cankar in Narodno gledališče.
K vprašanju tujerodnih igralcev
v našem gledališču.
Naše delo in naše razmere.
Dijaške predstave.
Pravljicne igre.
Tip iz občinstva.
O bistvu, pomenu in nalogah Na-
rodnega gledališča.
Posebni pomen Cankarjeve dra-
matike za slovensko gledališče.
Gledališče in kritika.
Borba za gledališče.
Opombe k našemu gledališkemu
ocenjevanju.
O značaju in sestavi gledališkega
repertoarja.
Vzgojni pomen gledališča.
Delovni pogoji gledališkega izva-
jalnega osebja.

Ponovitve.

Prostor — Čas — Denar.
O pojmu in pomenu gledališke
kvalitete
O delu v Operi in o pogojih za
njen razvoj.
Ob prvi javni produkciji Igralske
akademije.
Kramljanje o opereti.
Konkretno.
O vrednosti gledališke izvedbe.
O dragocenosti operno-pevskega
izvajanja.
O opernem jeziku.
Alternacije.
Dve, tri o inscenaciji.
O diletantskih odrih.
Ljudsko gledališče.

II.

(Režijske opazke k dramskim uprizoritvam.)

Calderon — Sodnik zalamejski.
Büchner — Dantonova smrt.
Cankar — Kralj na Betajnovi.
Rostand — Vest.
Shaw — Zdravnik na razpotju.
Sophokles — Kralj Edip.
Shakespeare — Hamlet.
Strindberg — Sonata strahov.
Dostojevski — Debevec — Bratje
Karamazovi.
Cankar — Hlapci.
Strindberg — Velika noč.
Goldoni — Sluga dveh gospodov.

Klabund — Krog s kredo.
Zupančič — Veronika Deseniška.
Nušić — Pokojnik.
Cajncar — Potopljeni svet.
Strindberg — Nevesta s krono.
Dickens — Cvrček za pečjo.
Fodor — Matura.
Cankar — Lepa Vida.
Schiller — Maria Stuart. Schiller
in mi.
Shaw — Pygmalion.
Fry — Gospa ne bo zgorela.
Anouilh — Colomba.
Gogolj — Zenitev.

III.

(Režijske opombe k opernim predstavam.)

Beethoven — Fidelio.
Bravničar — Hiapec Jernej.

Gounod — Faust. (Sarajevo.)
Verdi — Aida.

Smetana — Prodana nevesta.
 Verdi — Traviata.
 Rossini — Seviljski brivec.
 Massenet — Thais.
 Puccini — La Bohème.
 Mozart — Beg iz seraja.
 Čajkovski — Evgenij Onegin.
 Puccini — Madame Butterfly.
 Gluck — Orfej in Evridika.
 Puccini — Madame Butterfly.
 (Maribor.)
 Beethoven — Fidelio. (Beograd.)

Musorgski — Boris Godunov.
 Verdi — Trubadur.
 Mascagni — Cavalleria rusticana.
 D'Albert — Nižava.
 Gounod — Faust.
 Verdi — Falstaff.
 Cilèa — Adriana Lecouvreur.
 (Maribor.)
 Dvofak — Rusalka. (Maribor.)
 Puccini — Gianni Schicchi.
 Wolf-Ferrari — Stirje grobijani.

IV.

Operni zapiski

V.

V knjigi: P. Debevec: »Slov. nar. gledališče 1928« spis: »Slovenski igralci«.

»Gledališki zapiski«, Ljubljana 1933. Sodelavec leksikona »Minerva« — Zagreb.

PEDAGOŠKO DELO

Dolga leta je Ciril Debevec predaval na Srednji glasbeni šoli in na Igralski akademiji operno igro, dramsko igro in tehniko govora. Na Akademiji za glasbo (po vojni) pa operno dramaturgijo, operno režijo in dikcijo.

PREVAJALSKO DELO

DRAMSKA DELA, KI SO BILA V PREVODU CIRILA DEBEVCA UPRIZORJENA V DRAMI SNG V LJUBLJANI

1. Büchner Georg: Dantonova smrt — premiera 5. marca 1929.
2. Armont Paul - Nancey: Teodor & Comp. — premiera 14. aprila 1929.
3. Strindberg August: Nevesta s krono — premiera 2. oktobra 1929.
4. Maugham W. Somerset: Sveti plamen — premiera 22. maja 1930.
5. Frank Leonhard: Vzrok — premiera 10. junija 1931.
6. Frank Leonhard: Karel in Ana — premiera 10. maja 1933.
7. Strindberg August: Sonata strahov — premiera 21. sept. 1933.
8. Strindberg August: Velika noč — premiera 31. oktobra 1934.
9. Goldoni Carlo: Sluga dveh gospodov — premiera 14. febr. 1935.
10. Fraser Georg: Zadnji signal — premiera 11. marca 1937.
11. Nušić Branislav: Pokojnik — premiera 23. marca 1938.
12. Strindberg August: Labodka — premiera 16. novembra 1938.

Dramska dela, ki jih je prevedel Ciril Debevec, so dosegla v Drami SNG v Ljubljani skupno 146 predstav.

(Seznam prevodov oskrbel Dušan Skedl.)

VERDI, BOITO, SHAKESPEARE

Verdi se je po »Aidi« umaknil na svoje posestvo. Napisal je »Requiem« in umolknil. Molčal je dolga leta, osamljen in postaran. Umrli so mu sorodniki in prijatelji. Umrli je tudi njegov veliki tekmeč Richard Wagner. (Verdi piše: »Žalostno, žalostno, žalostno, Wagner je mrtev! Ko sem včeraj prebral brzojav, sem bil ves zmešan! Nobene razlage! Velika osebnost je izginila s prizorišča! Ime, ki pušča v zgodovini umetnostne sile sledove«.) Vedno bolj se je odmikal svetu in ljudem in zdelo se je, da ne bo nikoli več pisal...

Julija leta 1879 pa je na pobudo svojega založnika Ricordija in dirigenta Faccia srečal v Milanu pesnika in glasbenika Arriga Boita (1842—1918), ki je mojstru napisal tekst za priložnostno kompozicijo že pred mnogimi leti, (ko je Verdi uglasbil del slavnostne kantate »Himna narodov« ob priliki svetovne razstave v Londonu leta 1862). Boito, ki se je že v mladih letih potegoval za reformo opere v Italiji v nekakšnem wagnerijanskem smislu in starim italijanskim mojstrom v svojih polemikah prav nič prizanašal, je ravnokar pisal libreto po Shakespearovem »Otelli«. To je Verdija zelo zanimalo. Po sestanku z njim je Boito čez tri dni poslal Verdiju scenarij. V nasprotju s konvencionalnim libretom Rossinijevega »Otella«, je Boito v svoji pesnitvi zgostil čustvena dogajanja, ves očrt dela pa razporedil tako, da si tankočutno odmerjeno sledijo lirične in dramatične scene.

Vendor: Verdi je dolgo odlašal, čeprav ga je Boitov libreto izredno zamikal. (V mislih se mu je namreč že motala čudovita opera »Falstaff«.) Ko sta skupno predelala »Simona Boccanegra«, sta se tudi kot človeka bolj zblížala. Pa Verdi se še vedno ni dokončno odločil, da bi uglasbil Boitovo knjigo. Posebno neodločen je bil zaradi figure Jaga. V libreto je vnesel vrsto svojih idej in pobud, tako v ljubezenskem duetu v prvem dejanju, v Jagovem кредu, v Desdemonini prisegi zvestobe v drugem dejanju, v sprejemu Lodovica v tretjem dejanju, v nastanku četrtega dejanja. Tudi v oblikovanje karakterjev je posegel v marsikaterem prizoru. (Izmenjava pisem s slikarjem Morellijem dokazuje, kako je zagovarjal svoje osebne zamisli v gradnji značajev in celotnega dela.)

Sele pozimi 1884/5 je pričel mojster resno misliti na komponiranje. Tako je po dolgih letih molka nastajala dotlej njegova največja opera. Leta 1885 je bila kompozicija skicirana in 1. novembra 1886 je bila partitura dokončana. Za študij in izvedbo opere je postavil Verdi stroge pogoje, sam pa je z vso energijo in intenzivnostjo nadzoroval priprave.

5. februarja leta 1887 je bila pred izbrano publiko v milanski Scali svečana premiera. Dirigiral je Franco Faccio, Otella je pel veliki tenorist Francesco Tamagno, Desdemona sopranistka Pantaleoni, Jaga pa francoski baritonist Maurel. Uspeh je bil velikanski. Opero so takoj uprizorjali po vsej Italiji in kmalu tudi v tujini, ki je bila prav posebno radovedna. Saj so po svetu govorili, da se je mojster — kot svoje čase Rossini — že povsem umiril in prenehal s komponiranjem...

Za prvo izvedbo »Otella« v Parizu je Verdi uglasbil baletni vložek (za sceno sprejema beneškega poslanika), ki ga je pozneje povezal v malo suito za orkester.

V »Otelli« se je Verdi morda najbolj približal Wagnerjevi scenski in orkestrski koncepciji. Seveda je obdržal vso svojo individualnost in bogato invencijo, ki sta se razširili v dramsko uravnovešenost, uporabo scenskih učinkov, umerjeno patetičnost v recitativnem petju.

Glasbena karakterizacija čustev in ljudi je dosegla višek in bogastvo barv, ki jima ni primere v operni literaturi. Ljubezen, strast, ljubosumnost in maščevanje, zavist, zloba, peklensko sovraštvo, nežnost čustvovanja, tragedija zvestobe itd. — vse globine človekovega duha in srca je izrazil Verdi v svoji genialni glasbeni govorici. V govorici brez besed, ki se tako edinstveno prepleta z besedami Shakespeara, drugega velikana, kateri je oplemenitil tudi Verdijevo poslednje, vrhunsko in najzrelejše delo — »Falstaffa«.

VSEBINA VERDIJEVEGA »OTELLA«

1. dejanje

Na otoku Cipru pred palačo namestništva. Benečani in domačini gledajo razburjeni na viharno morje, kjer se Otellova ladja bori z valovi na življenje in smrt. Zbrana množica moli, da bi se poveljnik benečanske mornarice Otello rešil iz valov, le poročnik Jago skrivaj želi, da bi Otello utonil. Po hudem boju z razburkanimi valovi se Otello, zmagovalec Turkov, srečno izkrca in odide v palačo. Množica vriska v veselju. Jago Otella sovraži, ker je v napredovanju ostal za stotnikom Cassiom; iz užaljenosti priseže maščevanje. Z beneškim plemenitašem Roderigom, ki je zaljubljen v Otellovo ženo Desdemono, se Jago pogovarja o načrtu, kako bi pogubil Otella in Cassia. Pri sledečem slavu na trgu zavede Cassia, da se opijani. Roderigo izzove prepir, med katerim Cassio rani Montana, Otellovega prednika pri namestništvu. Otello pride, razdruži prepirajoče častnike in zapove Jago, da mu poroča o dogodku. Cassia razreši službe, ostale častnike pa pošlje, da v mestu zopet vzpostavijo mir. Hrušč in nemir je priklical tudi Desdemono. Dejanje se zaključi z ljubezenskim dvospevom med njo in Otellom.

2. dejanje

Jago in Cassio se pogovarjata v dvorani palače. Jago nagovarja svojega otožnega tovariša, naj naprosi Desdemono za dobro besedo pri Otellu. Njeno posredovanje mu lahko zopet vrne službo in dostojanstvo. Jago ostane sam. Njegova izpoved razgali njegovo bistvo: »Verjem v obstoj boga, ki krut do dna je takšen kot jaz, kadar ga v jezi kolnem. V greha semenu polnem ali v atomu sem se izlegel. Vse sem dosegel, kar more človek, ki izgneten je iz blata kot sem jaz. Da, tak je moj obraz! Verjem iz dna srca, kot verje ženska, ki v cerkvi vdana moli, in moja zloba, bolj kot zlod peklenska, skazi se ne nikoli! Vem, da pravica je le povsod lažnica brez sramu in srca, ki vse je v nji lažnivo, skrivljeno, gnilo, krivo in časti ne pozna. Človek je zver z grešnih strasti obrtjo, ki pamet ji je pičlo odmerjena bila. In ves ta plehki nič konča se s smrtjo. In smrt? Je zadnja ničla, poslednja norost neba...«

V sledečem pogovoru z Otellom mu spretno vcepi prvo kal ljubosumnosti. Ljudstvo pride v palačo, da se pokloni Desdemoni. Otello se za trenutek pomiri, ko pa njegova žena prosi za pomiloščenje Cassia, se v njem zbudi dvom, ki mu na novo vžge ljubosumje. Desdemona hoče z robcem oviti Otellovo bolečo glavo, Otello pa jo pahne od sebe. Jagova žena, Desdemonina družabnica, jo dvigne in odvede. V naslednji sliki iztrga Jago svoji ženi ročno tkan Desdemonin robček, ki ga je

od Otella dobila za poročno darilo; služil mu bo pri izvršitvi hudobnega naklepa. Ko ostaneta Jago in Otello sama, zahteva ta od njega dokazov o ženini nezvestobi. Jago mu laže o Cassiovih odnošajih z Desdemono. Otipljiv dokaz za vse njegove navedbe naj bo robček. Otello je že skoraj popolnoma prepričan o nezvestobi svoje žene, ljubosumje mu razjeda srce. V tem prepričanju priseže maščevanje.

3. dejanje

Jago dalje izpodkopava Otellovo zaupanje v Desdemono. Ljubosumnost nesrečnega Otella je dosegla že take meje, da je ne more brzdati. Razdraženi ljubosumnež psuje in ponižuje svojo ženo ob vsaki priliki; kadar Desdemona izpregovori Cassiovo ime, vzkipi v Otellu vsa kri. Zadnji Jagov naklep razprši še poslednjo Otellovo vero v ženino zvestobo. Jagov pogovor s Cassiom je pripravljen tako, da ga lahko sliši tudi Otello; suče se okrog kurtizane Bianca. Otello pa misli, da govorita o njegovi ženi. Desdemonin robček v Cassiovih rokah ga o tem prepričuje. Ljubosumni Otello sklene umoriti svojo ženo. Razdraženost doseže višek. Niti v navzočnosti beneškega odposlanca Lodovica in spremstva se Otello ne more več premagovati. Svojo ženo Desdemono krivično razžali, a tudi sam se zgrudi strt v groznih mukah ljubosumnosti.

4. dejanje

Spalnica. Desdemona prosi Emilio, naj ji prinese poročno obleko, v kateri želi biti pokopana, če bo morala umreti. Slutnja o smrti jo obhaja, žalostna poje pesem o vrbi žalujki. Ko odmoli večerno molitev, leže k počitku. Otello vstopi, poljubi ženo, ki se zbudi, nato pa ji pove, da bo morala umreti. Desdemona zatrjuje svojo nedolžnost — ljubosumni Otello jo zadavi. Tedaj Emilia javi, da je Cassio umoril Roderiga. Desdemona ji v zadnjih vzdihljajih še pove, da umira nedolžna in da je svoje smrti sama kriva. Otello prizna umor svoje žene. Emilia pokliče Ludovika, Cassia, Montana in oborožene vojake. Navzočim razkrinka svojega soproga Jaga in pove, kako ji je iztrgal usodni robec. Tudi umirajoči Roderigo je razkril Jagovo hudodelstvo. Otello šele sedaj spozna vso bridko resnico, obupan poklekne pred Desdemono in si zabode bodalo v srce.

Starši in vzgojitelji!

Najlažje in najceneje bodo Vaši otroci dobili dobre knjige v naših knjižnih zbirkah

Za predšolsko mladino

izdajamo serijo večbarvnih kartonskih slikanic s pesmimi in povesticami. Letošnji najlepši sta slikanici o **Velikem in malem zajcu** ter **Belokranjske pesmice**.

Šolarji, ki ubirajo prve korake v branju, imajo najrajši knjižnico **ČEBELICO**. V šolskem letu izide osem knjižic, osem zgodbic, ilustriranih v dveh ali več barvah.

V PREDNAROČILU VSAKA 50 DIN.

V knjižnici Sinjega galeba

izide v šolskem letu osem zanimivih, napetih del, ki so namenjena šolarjem do 14. ali 15. leta starosti.

V PREDNAROČILU VSAKA KNJIGA LE 90 DINARJEV.

Za 1200 dinarjev

dobite letno štiri knjige pravljic z vseh strani sveta v zbirki **Zlata ptica** in za enako ceno tudi potopise iz zbirke **Globus**.

V zbirki **Kondor** izdajamo izbrana dela iz domače in svetovne književnosti.

Dela torej, potrebna za splošno izobrazbo

Užitek bo, imeti čez kakih deset let polno polico teh knjižic na domu! Zatorej naj tisti, ki bi si šele zdaj, ko so prvi trije zvezki že pošli, začeli nakupovati zbirko, kar vztrajno in sistematično kupujejo, kajti prej ali slej bomo ponatisnili razprodane številke.

Naročite se pri naših poverjenikih ali se obrnite naravnost na naslov:

»MLADINSKA KNJIGA«
LJUBLJANA, Tomšičeva 2

Trgovsko podjetje
Cveta

s svojimi poslovalnicami

Stritarjeva ulica 6

Karlovska cesta 30

Celovška cesta 56

Litostrojski bloki

se priporoča

Pekarna GRADIŠČE

OBRATI: GRADIŠČE 5, STARETOVA
št. 19, VISKA 46, ROŽNA DOLINA
C. II št. 14, CELOVŠKA št. 250-TER
SLASČICARNA, TRZASKA CESTA 83

nudi dnevno svež kruh in slaščice,
sprejema pa tudi naročila za razne
priložnosti. / Postrežba solidna.

**Brivnice in
česalnice:**

Pražakova 15
Trubarjeva 5
Poljanska 1
Nazorjeva ul.
Kolodvor
(peron,
brivnica)
Gospodarska 1
(brivnica)
so odprte
dnevno od 6.
do 21. ure
neprekinjeno!

Barvamo lase in trepalnice v vseh
niansah, onduliramo hladno ameri-
kansko, hladno parno itd.
Priporočamo se za obisk!

Dete, mati, žena, oče,
vse v pekarno Galjevica hoče.

Zakaj???

Ker tam doma je kvaliteta,
naj bo kruh, čaj, torta,
iz slaščic pasteta.
Izbira očarljiva in za vse primerna,
lahko po naročilu.
Cena vedno zmerna!!!

PEKARNA GALJEVICA

Poslužite se naše prodajalne Titova 15
kjer boste postreženi od kruha
do vseh mlečnih proizvodov
ter brezalkoholnih pijač

LJUBLJANA

Dvorni trg 3/II
Telefon: 22-522

PRED ALI PO PREDSTAVI OBIŠCITE

-Tavčarjev hram-

- Vino direktno od vinogradnikov
- Sveža topla in hladna jedila

Potrošnikom nudi dnevno prvovrstno pecivo, kruh in vsakovrstne slaščičarske izdelke

Slaščičarna in pekarna LEDINA

POLJANSKA CESTA 11 — TELEFON 30-952

s svojimi obrati: Parna pekarna, Trubarjeva 25, telefon 31-779-5. Parna pekarna, Trubarjeva 76. Slaščičarska delavnica, Mestni trg št. 11, telefon 20-342. Slaščičarna, Miklošičeva 18, telefon 22-910. Slaščičarna, Trg Osvobodilne fronte 14, telefon 31-757. Prodajalna kruha in slaščic, Kolodvorska (poleg kina Sloge). Slaščičarna in prodajalna, Pražakova ulica 15. — Sprejemamo naročila!

»Mesnina«

ŠKOFJA LOKA

s svojimi poslovalnicami v Ljubljani

VIŠKA 15

RUDNIK 30

DRAVLJE, VODNIKOVA 240

SENTVID 28

Cenjenim odjemalcem nudimo dnevno sveže meso vseh vrst kakor tudi mesne izdelke.

Pravi užitek je kaditi cigarete

Morava

izdelek ljubljanske Tobačne tovarne

MASTNE MADEŽE ČISTI

Cisten

ZAHTEVAJTE GA V SVOJI TRGOVINI

Grosistično trgovsko podjetje z barvami in laki

„MAVRICA“

LJUBLJANA, Resljeva cesta 1

Telefon 21-256, 21-488

priporoča v nakup vse vrste premaznega materiala, kot laneni firnež, oljnate barve in lake, vse vrste čopičev in ves v to stroko spadajoči material po najnižjih grosističnih cenah v svojih skladiščih, in sicer:

SKLADIŠČE EN-GROS

Ljubljana, Titova 33 (Javna skladišča), telefon 32-561

SKLADIŠČE EN-GROS

Reka, Aldo Colonello št. 6, telefon 33-07

Živila za gospodinske
potreščine
nabavljajte pri
trgovskem podjetju

Mojca

LJUBLJANA, NAZORJEVA ULICA 10 — Telefon št. 21-586
PREŠERNOVA 15 — NA VRTAČI
SVEŽE BLAGO / NIZKE CENE / DOSTAVLJAMO NA DOM!

V naših lepo urejenih
poslovalnicah Vas
vedno postrežemo
z dobrim blagom po
najugodnejših cenah!
Dostavljamo na dom,
sprejemamo telef. na-
ročila!

Koloniale
SENTVID 20 - LJUBLJANA

TELEFON 27-18

**Uvoženo in lepo domače sadje
in zelenjavo imamo po
zmernih cenah vedno v zalogi:**

»VIŠNJA«, Gradišče 7

»VIŠNJA«, Titova 88

»VIŠNJA«, Arkade

»VIŠNJA«, Vodnikov trg

Vsakodnevno v zalogi vse vrste živil!
Postrežba hitra in solidna!
Po želji dostavljamo na dom!
Priporočamo se!

Trgovsko podjetje z živili
Kidričeva 5 — Telefon 22-146

KOLODVORSKA RESTAVRACIJA V LJUBLJANI

obratuje nepretrgoma in
nudi gostom stalno toplo
hrano in pijačo.

TRGOVSKO PODJETJE

Svila
(bivši Urbanec)

SE PRIPOROČA

»KRANJICA« Mestni trg 28 (bivši Samec)

Vam nudi v bogati izbiri
moško in žensko perilo,
volno in volnene izdelke,
razno otroško perilo in ga-
lanterijsko blago

Se priporočamo »Kranjica«, Mestni trg

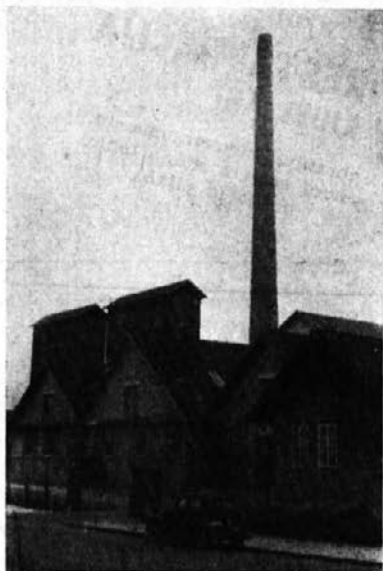

PARKETARSKA ZADRUGA

KOLODVORSKA 35, tel. 30-969

dobavlja, polaga, struži vse vrste
parketov hitro in solidno!
Izvršujemo državna in privatna
dela!

Vse informacije dobite na telefon
številka 30-969

Tovarna kleja

LJUBLJANA

ŠMARTINSKA 50

Telefoni: 30-368 in 30-611

Brzovjav: »OSSA«

Proizvaja:

kostne in kožne kleje, želatino tehnično in prečiščeno, tehnične maščobe, gnojila in krmila

Prijavite pravočasno svoje potrebe, ker vas med letom zaradi omejene proizvodnje ne bomo mogli upoštevati

TRGOVSKO PODJEJTE

Breskev »Breskev«

GOSPOSVETSKA 6

(pri Slamiču)

TELEFON 21-924

IMA VSAKODNEVNO NA ZALOGI VSE VRSTE SADJA, POVRTNIN IN POLJSKIH PRIDELKOV

POSTREŽBA HITRA, NA ŽELJO DOSTAVLJAMO NA DOM!

Priporočamo se!

Slastičarstva in pekarnarstva
„BEŽIGRAD“

Proti bolečinam vseh
 vrst (glavobola, zobobola
 revmatičnim bolečinam,
 nevralgijam itd.)

zahtevajte
 v lekarnah

le originalno škatlico
 tablet **COFFALGOL**
 ali tablete z močnejšim
 učinkom **PHENALGOL**

Izdeluje: **Lek**

Tovarna farmacevtskih
LJUBLJANA

GRAND HOTEL

UNION

LJUBLJANA

se priporoča gledališki pu-
 bliki za obisk kavarne, re-
 stavracije in bifeja. Delovni
 kolektiv vam bo postregel
 z veliko izbiro časopisov, re-
 vij in okusno pripravljenih
 izbranih jedil, peciva in pr-
 vovrstnih pijač.

Vse za
**FOTO
 KINO**

dobite najugodnejše v trgovinah
 trgovskega podjetja

Fotomaterial

LJUBLJANA

na Cankarjev c. 7 telefon 22-509
 in Titovi c. 28, telefon 22-321

Poštni predal 420

Pekarna „Ajdoščina“

Ljubljana, Gosposvetska cesta 7 (telefon 22-377)

KRUH, PECIVO, DROBTINE, PREPEČENEC,
PRESTE, KEKSI, BONBONI, ČOKOLADA

DVAKRAT DNEVNO SVEŽE PECIVO!
SPREJEMAMO NAROČILA!

TRGOVSKO PODJETJE

»GOLOVEC«

LJUBLJANA, PREŠERNOVA 35

Telefon 21-921

Prepričajte se o solidni in dobri postrežbi
in konkurenčnih cenah.

Poslovalnice:

PREŠERNOVA 35
PREDJAMSKA 24
ČERNE TOVA 23
TITOVA 71
CIGLARJEVA 26
DOMŽALE,
SAVSKA 1

Mestno podjetje

„Optika“

LJUBLJANA

TRG REVOLUCIJE 4

izdeluje in popravlja strokovno vse vrste očal. Izvršuje vsa v optično
stroko spadajoča dela. — Sončna očala vedno na zalogi

izdeluje nogavice iz sinte-
tičnih vlaken, kakor Nylon,
Perlon, Enkalon in slično,
kakor tudi vse vrste razte-
gljivih nogavic.

Prvovrstna kakovost in okusna ter praktična oprema

KRAŠ

